

A SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁHOZ.
Addig el nem ért **HATÁS.**
KIELHAUSER H. folyékony **Glycerin-Crème**

ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyület, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú üdéséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb övszer levő, szél és napütés ellen eltávolított napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.

Glycerin-Crème-Szappan kiváló enyhe, báronyszerű bőrt ideig elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a **Párisi Hőlgypuder** a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamisított párisi hőlgypudertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az valódi, melyen a címképen, valamint a leírásán a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszerárban és illatszerüzletben.
Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerár Budapest, Király-utca 12.

A kinek van eladó zöltsége, gyümölcse, aprómarhája vagy egyéb élelmi czikke, vagy a ki ily cikkeket venni akar, avagy ily cikkekké kereskedik, járassa a

Budapest székes főváros kiadásában megjelenő

Hivatalos Vásárcsarnok
Értesítő

mely hetenként kétszer megjelenve közli a budapesti vásárcsarnokokban eladásra kerülő összes áruciknek napi árát, a felhozatalok mérvét és folyton tájékoztatja a beküldőket, árusítókat, mint a vevőket és ismét eladókat.

A Hivatalos Vásárcsarnok Értesítőre előfizethetni negyedévenként egy forinttal Budapesten a főváros vásárcsarnokainak igazgatóságánál.

Budapest IX. ker., Központi vásárcsarnok.

SZABADALMAKAT (Patente). Kiszokozól, védjegyeket és mintákat belajstromoztat, a világ minden államában, legkedvesebb feltételek mellett, **RÉTHY JÁNOS**, nemzetközi szabadalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám. (Tulajdonos Zselizsáki Szilárd, ökl. mérnök.) 7015

LOHSE világhírű különlegességei a bőr ápolására.

EAU DE LYS DE LOHSE.

Hatvan év óta felülmúlhatatlan mint legkiválóbb bőrvíz a tökéletes ifjú üdőség megtartására, valamint a nyári szeplő, napütés, pirosság, sárga foltok és az arcz minden tisztatlanságának biztos eltávolítására. Fehérben és rózsaszínben szőköznek, sárgában barnáknak. **LOHSE lilomtej-szappan** csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkiválóbb tolettel-szappan, drbjá 60 kr., rózsaszín 1 frt. Gyártmányaim vásárlásánál méltóztatnék mindig figyelni a csodra: **GUSTAV LOHSE** 46 Szeper, 46 Berlin, udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárban és jobb illatszer-üzletben. 7067

Legelőszérűbb sáfka kapható
FÖLDVÁRY IMRE férfi divat és fehérnemű raktárában. **párja** **frt 1.50**

Budapest, IV., Koronaherceg-utca II. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7301

Férfi cipők, Jäger-árak, vadász és sport-cizkék dús választékban kaphatók. **Árjegyzék bérmentve.**

Hirdetmény.

Folyó évi október hó 1. és 2. napjain, mindenkor reggeli 8 órától kezdve, Nagy-Szebenben, a Hermann-téren (a nagy gazdasági kaszárnya előtt) körülbelül 188 db. kincstári, a szekerész-csapatoknál többnyire vontatásra használt, kiselejtezett ló árverés alá fog kerülni.

A lovak a legtöbbet ígérőknek a vételár és a szabályszerű bélyegilleték rögtöni lefizetése ellenében rendelkezésükre fognak bocsáttatni. 7312

Nagy-Szeben, 1897 szeptember havában.

A cs. és kir. 12. szekerész-hadosztály eladási bizottsága.

MATTONYI FÉL
GISSHÜBLER legiszűbb égvényes **SÁVANYUKUT**

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5
Alapított 1876. 7240

Veszek! Eladok! Cserélek!

A női szépség emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és szirmentes készítmény a **7163**

Margit Crème.

Rövid idő alatt szűttet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtkát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tude bájos arczszínt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.

Margit hőlgypor 60 kr., 3 színben. **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép** (Zahnpaste) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: **Török József** gyógyszerára, Budapest Király-utca 12.

Tessék kísérletet tenni és meg fog győződni, hogy patkányok és pögegek kiirtására minden körülmények közt legbiztosabb a **László József** gyógyszerész által feltalált

patkány pusztító-szer. Bámulatos hatását és biztos sikerét ezernyi ezer elismerő nyilatkozat bizonyítja.

Ará 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt használati utasítással. — Kapható:

LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél
Maros-Ujvár (Erdély). 7291
Budapesti főraktár: **Enger-féle** gyógyszerár a Mádorhos.

Lunge u. Hals

Kräuter-Thee, Russ. Knöterich (Polygonum avic.) ist in vorzüglicher Reinheit 1 bel allen Extr. rümpfen der Lunge, e. Origan durch seine wirksamen Eigenschaften ein bekannter Kraut gude ist in einzeln. Di strielen Russla: da wo es eine Hobe bis zu 1 Meter erreicht, nicht zu verwecheln mit dem in Deutschland wachsenden Knöterich, Wer daher zu Phthie, Luftröhren- (Bronchit) Kränkern, Lungenspitzen-Affectionen, Kehlkopfentzündung, Asthma, Athemnoth, Brustbeklemmung, Husten, Heiserheit, Wuthusten etc. etc. hülft. Ammlich aber derjenige, welcher ein Kraut zur Lungen-schweibendigkeit in sich vermischt, verliere und her. In sich den Absind dieses Kraut rühes, welcher cent in Packet a 2 Golden bei Ernst Weidemann, Liebenburg a. Harz, erhältlich ist. Brochuren mit ärztlichen Anweisungen und Attesten gratis.

Unio-selyemkelmék

a legjobb m'ndégnek mert nem törnek és nem kapnak szírfényt. A jószágát és tartósságát jól álló vállalkozók. — Ezer meg ezer előszeretettel irat. Igazi gyári áron hálhoz szállították. — Lejebb követeljen megrendelést forrás magunkon részére. Minak bérmentesen küldetnek. — Svájcba a levélporto átszerez.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA selyemkeltme-gyárak szövetsége Zürich. 6954
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Párisban aranyéremmel és diszoklevéllel kitüntetve.

Iren crem. Teljesen ártalmatlan s a legjobb szépsítő szer, mely az arczbőrnek bárony finomságot és üdéséget kölcsönöz, pár nap alatt elhárít mindenféle bőrkülföldet u. m.: bőrtkát, májfoltot, szeplőt, pattanást stb. az arczk természetes üdőségének fenntartására különösen ajánlható; azonnal felszívódik s így nappal is használható. **Ára: Kis tégelynek 50 kr. — Nagy tégelynek 1 frt.**

Iren arczpor. A legjobb "Arzczpor" az arczbőrnek frisséget, szépséget és a legtisztább fehér színt kölcsönzi, azt simán és szárazon tartja. Háromféle színben kapható, u. m.: fehér, rózsaszín és rózsaszínben. **Egy doboz ára 50 kr.**

Iren szappan. Illatos növényekből készült legfinomabb piperezszappan. Kiválóan tisztít és élénkíti a bőrt. **Egy darab ára 40 kr.**

Iren szájjvíz. Üdítőleg hat a fogásra s megvédi a fogakat megfázásoktól eredő s más fájdalom ellen. **Egy üveg ára 35 kr.**

Iren fogpor. A legjobb és legártalmatlanabb fogtisztító-szer, mindennapi használat után a fogak epék maradnak és vakító fehéret lesznek. **Egy doboz ára 50 kr.**

Iren haj- és szakálnövesztő. Biztosabb szer a haj- és szakálnövesztő elősegítésére. **Egy adag 2 frt.** Kapható egyedül készítőnél:

HEISZLER FERENCZ gyógyszerésznél **ZENTÁN.** 7304 **Alapított 1820.**

Losoványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig vendő a dr. Blyn s dr. Duchesne-Duparo klin. tanár, becsületrend lovagja megfigyelése után Boisson gyógyszer. által készített "spec. sa-pylinla", vesztelősevel előállított nov. készítmény. Egy 3 frosos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérmentesen szállít egy palackkal: **M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris. Budapestben kapható: **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7050**

Magasabb nőnevelő-intézet.

A Horváth-féle nőgymnáziumban, valamint a hozzácsatolt elemi és ipariszkolában múlt hó 19-én kezdődtek a beiratások az intézet helyiségében. 6874

József-körút 19. szám.

Kárpitos munkákban elvállalok úgy megrendeléseket, mint átdolgozásokat mérsékelt áron mellett. Évek során át Angliában való munkálkodásom feljogosít engem azon ígérlet tevésére, hogy a reám bízott munkát a lehető legjobban fogom elvégezni. 7237

STEINER LIPÓT kárpitos és diszító
Koronaherceg-utca 3. II. udvar.

Kwizda-féle korneuburgi marha-táppor.

Veterin-ärztetkai szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. 43 centesed óta a legjobb istállóban kitűnő sikerrel alkalmaztatták a táplálkozást kedv hiányánál, rossz emésztésnél; a tehének tejének hősségese és jobb állományát elősegíti.

Ar: 1/2 doboz 75 kr., 1/2 doboz 35 kr.
Csupán a fenti védjeggyel ellátta valódi és kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. — Főraktár: **Kwizda Ferencz Joh.** cs. és kir. osztr.-magyar és román kir. udv. szállító. 7272

Kerületi gyógyszerésznél Korneuburg, Bécs mellett.

Fesztay társaság körkép palotájában **Városliget** 7173

Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem óriási körkép. Látható. reggel 9 órától esti 8 óráig.

As esti órákban villanyvilágításnál. **Belpó díj 50 kr.**

Gyermekjegy 30 krajczár.

VASÁRNAPI UJSÁG

38. SZÁM. 1897. BUDAPEST, SZEPTEMBER 19. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** / egész évre 12 frt / POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt / félre — 6 • Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** / egész évre 8 frt / félre — 4 • Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** / egész évre 5.— / félre — 2.50 Külföldi előfizetéshez a postilag meghatározott viteldíj is csatolandó.

II. VILMOS NÉMET CSÁZÁR TATÁN.

RENDKIVÜLI ünnepi díszöltve várta a külföldön is megkapó természeti szépségektől környezett Tata városa a hadgyakorlatok megtekintésére szeptember 12-ikén oda utazó német császárt. A vasúti állomástól gróf Esterházy Ferencz kastélyáig, királyunk és a német császár szállásáig menő jó hosszú útvonal mentén a dúsan föllobogóztott házak és magas zászlós póznák közén öt esinos diadal-kaput emeltetett Komárommegye, Tata-Tóváros és gróf Esterházy Ferencz, míg maga a sárga poronddal behintett út babérlevelekkel volt beterve. A magyar zászlók mellett porosz és osztrák lobogók is lengtek, a szépen kárpitozott diadalkapuk homloka pedig II. Vilmos császár nevének kezdőbetűjével voltak ékesítve. Különösen szépen volt földszítve a vasúti állomás, hol a magyar államvasutak igazgatósága által készítettet díszsátor is föl volt már állítva.

Királyunk két nappal előbb, szept. 10-én megérkezett a hadgyakorlatok színhelyére, s mint házigazda várta fejedelmi vendégét a vasúti állomáson, hová a német császári udvari vonat délelőtti 10 órakor robogott be. A király egy negyedórával előbb ott volt több főherceg s egész csapat polgári és katonai méltóság kíséretében. A két uralkodó látható örömmel sietett egymás megcsókoltak egymást s aztán kölcsönösen egymás kíséretével váltottak üdvözlöket. Majd a pályaházból a díszsátoron át a szabadba lépdelve, királyunknak ott váró díszhintájára ültek, a király balról, a német császár jobbról, s az útvonal menté ellepő népsokaság üdvözlő riadalaival kísérve kettős katonai sorfal között vonultak be a pompásan díszített és fejedelmi-leg felszerelt grófi kastélyba, hol gróf Esterházy Ferencz a kastély bejáratánál, neje, Lobkovitz hercegnő a kastély fölépcsője alján fogadta a felségeket. A király személyesen vezette Vilmos császárt a részére berendezett emeleti lakosztályba, melynek ablakaiból gyönyörű kilátás nyílik a szép vidékre.

A német császár az elhelyekedés után nem sokára József, Jenő és Rainer főhercegeknél tett látogatást, kik azonban szolgálati ügyben távol levén, nem voltak szállásaikon; majd a grófi kastélyba tért vissza a császár s ott a grófi családot látogatta meg, köszönetet mond-

ván az iránta tanúsított vendégszeretetért. Este 7 órakor diszebed volt, később pedig a várost is fényesen kilágitották.

Másnap a már folyamatban levő hadgyakorlatok megtekintése következett, melyeket a vendég császár nagy érdeklődéssel szemlélt, pon-

tos térkép segítségével tájékozva magát s fáradságtalan figyelemmel kísérve minden mozzanatot.

II. Vilmos császár igen jó erőben levő javakora-beli ember és kitünően edzett katona s e tekintetben is méltó társa királyunknak. Komoly maga-

Parlagi Vilma 1896. évi festménye. II. VILMOS NÉMET CSÁZÁR, HUSZÁREZREDENEK EGYENRUHÁJÁBAN.

tartású és parancsoló természetű férfi ugyan, de hogy jellemétől a nyájasság sem idegen, eléggé kiűnt Tatán való időzése alatt is, hol mindenki iránt szíves, barátságos volt.

Mint minden uralkodóról, ő róla is igen gyakran készítettek már képeket. A festők közül, kik arczképét lefestették, már két ízben különösebben kitüntette a magyar származású Parlaghy Vilma (Krüger-né), ki már közel 11 év óta lakik Berlinben. II. Vilmos császár kétszer tilt neki; először 1893-ban, aztán pedig 1896-ban s mind a két képpel nagyon meg volt elégedve. Amaz porosz, emez huszár tábornoki öltözetben ábrázolja a császárt. Annak idején mind a kettő ki volt állítva Berlinben, s az első a császár határozott kívánságára a nagy arany érmét kapta kitüntetésül. E képek mását ez alkalommal mi is bemutatjuk. E két arczkép már számos másolatban van sokszorosítva s a német közönségnél igen kapósak, mint a melyek az arcz hasonlóságára nézve is híven ábrázolják a daliás császárt.

Parlaghy Vilma 1893. évi festménye.
II. VILMOS NÉMET CSÁZÁR.

Tata városa hónapok óta lázas készülődést folytatott, hogy királyunk hatalmas szövetségét, — Vilmos német császárt — minél fényesebben fogadhassa. A vasúti állomás épülete lombfűzrékkel volt ékesítve, s bal oldalán volt fölállítva az a díszsátor, melyet a magyar királyi államvasútak igazgatósága készítettett azon célra, hogy oly vasúti állomáson, hol udvari váróterem nincs, ezentúl az szolgáljon várótermül, ha a király utazik. A díszes sátor, mely most a tatai nagy napok alatt volt először használatban, egyik képünkön, mely a német császár megérkezésekor készült, mi is bemutatjuk. A sátor egész váza vasszerkezettű, széjjel szedhető, s más helyen ismét könnyen összeállítható. Kívül magyar díszítésű himzett virágokkal televarrt szürke vászonnal van behúzva, míg belül ugyancsak magyar motívumú aranyos díszítmények borítják a sötét vörös alapszínű szövettel. A belső berendezés igen emeli az egésznek díszét. A legapróbb részletekig magyarosított minden. A sátor butorzatának egyik legérdekesebb darabja az ő felsége számára készített karos szék, mely valóban becsületére válik tervezőjének, Várday Szilárdnak, az iparművészeti iskola tanárának, a ki különben az egész sátor és összes berendezéseit is tervezte. Az egész szék mesterileg himzett szövettel van behúzva. Ép ilyen jól sikerültek a pamlag, az asztalok, székek, a hatalmas tükrök keretei s a közepén lecsüngő pompás csillár; egytől-egyig mind, a legapróbb részletekig magyarosítottak, s kiválóan sikerült műipartárgyak. A kilométernyi hosszú fő-útca valóságos zászlóerdő volt. Hatalmas árbozokon ott lengett a nemzeti szín mellett, a fehér-kék porosz zászlók egész serege, a melyek felett egy-egy díszes aranyozott tábla díszlett a német császár koronával, barzai jelvényekkel s II. Vilmos monogrammjával.

Nagyan hozzájárult az ünnepély fényéhez, hogy a szombati eső után, vasárnap az idő kellemes volt. Maga a város táborhoz hasonlított, s bármely irányból érkezett az utas, már messziről nem látott egyebet szabad ég alatt táborozó csapatoknál, a mi messziről igen festői kép volt. A városban pedig a teljes tábori felszereléssel lovagló huszár küldönczök száguldoztak, szinte versenyre kelve a byoklis tisztokkal, sietve mindannyian az erősen lepecsételt „fontos” hadijelvételeket átadni. A mozgalmak képhez hozzájárult még az is, hogy a Mádi Kovács György nevű 12-ik számú komá-

romi ezrednek mind a négy zászlóalja a vasárnapi szabad napot Tatán töltvén, a német császár bevonulásakor az egész legénység minden tiszt vezetése nélkül sorfalakat képezett. Ugyanezen kávébarna hajtókás ezred állt a tatai piacon is főútszégen a 11-es győri vadászokkal egyetemben, a kik alig győztek fegyverbe lépni, a sűrűn kocsiaköz törzstisztek előtt.

Az ódon vár, a mely 1848 óta katonaságot nem látott, a híres 34-es prinzz-preusoktól volt megszállva. Ez a derék kassai ezred, a mely örök időkre viseli I. Vilmos császár nevét, 130 szalás legényt állított Resch kapitány vezénylete alatt állandó díszőrségül mostani tulajdonosának. A kapuknál is 34-es bakák állottak őrt, a kik csak „passir-schein”-nal bocsátják be a polgári halandót, s így megtörtént a vár urával, Esterházy Ferencz gróffal is, ki bár tartalékos honvédszázadosnak, polgári ruhában igyekezett várkastélyába, hogy a minden második órában változó ór megállította a gróft, mint más ügyesbajos polgár embert. A gróf erre tiltakozott, mint a kastély ura, s barátságosan szolt az őrt álló bakához: „Vitéz úr, a mit maga körül lát, az mind az én tulajdonom.” De a kötelességét teljesítő őr erre sem tágitott s a gróft kellemtelen helyzetéből végre is egy arra járó vezérkari tiszt szabadította ki. Mire azután a baka engedett, de bocsánatot nem kért. Ilyen eset a hadgyakorlatok alatt gyakori, minthogy a főhadiszállás épen az uralkodók lakosztályai közelében van.

A tatai vár egyik legérdekesebb része a német császár erkélyes szalonja; itt helyezték el azt a történelmi nevezetességű íróasztalt és széket, melyet I. Ferencz a schönbrunni békeszerződés aláírásakor használt. Másik látványosság itt a kastély óriási lovaglós-iskolája, melyet értékes hadi és vadászati emlékek díszítenek. Ez a helyiség az ünnepélyek alatt a kíséret ebédlőjévé volt átalakítva.

A tatai nagy napok legérdekesebb pillanata kétségkívül a német császár megérkezése és fogadtatása volt. Tíz órakor érkezett a császár vonata, s a rendkívüli hosszú és fehér-kékre festett második kocsit nyitott ajtajában azonnal előtűnt II. Vilmos daliás alakja. A császár gyorsan leszállott, mire a tömeg éljenzése újult erővel

harsant meg. A császár és királyunk örömtől sugárzó arczczal sietve közeledtek egymáshoz, s kétszer megcsókolták egymást. Királyunk porosz ezredének egyenruhájába öltözött, míg Vilmos császár magyar lovastábornoki dísz-egyenruhát viselt. Rajner és Jenő főherczeg is porosz egyenruhában jelentek meg, József főherczeg azonban magyar lovassági tábornoki ruhában. A kölcsönös bemutatások után, miután a császár Üxküll-Gyllenbrand gróf jelentését meghallgatta, kocsiba ült a két uralkodó. Szép látvány volt a díszes bevonulás, melyet a főszolgabíró a nyalka paraszt bandériummal nyitott meg. Hogy mily pazarul volt Tata városa felszítve, mutatja, hogy négy vasúti teherkocsit megtöltő, fehérre festett árbozfat, 4500 kisebb-nagyobb magyar, német, osztrák zászlót, valamint 1200 méter vörös bársonyt használtak fel. E nagy munkát Rumbold díszítő cég végezte, a ki a pompás díszítésekhez 10,000 fenyő-lombfűzért is használt. A sorfalat álló nép riadó éljenzéseitől kísérve rohogott be az udvari hintó az Esterházy-kastély udvarára, s a 34. gyalogezred zenekara a porosz néphimnuszt zendítette rá. Ezután Beck báró tábornagy üdvözölte a német császár kíséretének tagjait, míg Vilmos császárt a huszárhadnagyi egyenruhát viselő Esterházy gróf üdvözölte, fölajánlván neki kastélyát három napi ott tartózkodása idejére. A császári vendég csakugyan ott is szállást három napig; aztán pedig útiterve szerint Baranyába utazott Frigyes főherczeg uradalomára vadászni, s négy napi ott időzés után szeptember hó 20-ikán a király

Ő felségével együtt a fogadtatásra nagyszerű előkészületeket tevő Budapestre érkezik.

EGY VITÉZ MAGYAR KATONA ÉLETÉBŐL.

Marczinfalvi Dobos Miklós nemcsak egyike volt azon katonáknak, a kik a magyar vitézség híret oly ismeretessé tették, hanem a szerencse is olyan kedvezésekben részesítette, a milyen csak nagyon ritkán adatik egyszerű családból származott halandónak. Kedveltje, mondhatni, barátja volt császároknak, királyoknak, koronás hercegeknek és a világ leg hírnevesebb hadvezéreinek, dédelgetett kegyence diademos úrasszonyoknak. A szerény magyar bakatiszt még főhadnagy korában, távol magyar hazájától, fent éjszakai Schleswig-Holsteinben, majd később Berlinben, személyes barátja Ión Frigyes Károly porosz királyi herczegnek, a híres hadvezérnek, kit a berliniek, mert mindig a vörös huszárok egyenruháját viselte, „rother Prinz”-nek hívták; úgy szintén jó ismeretségben volt I. Vilmossal, Frigyes Vilmos koronaherczeggel, a későbbi Frigyes császárral, Bismarckkal, Moltkéval; bizalmasa volt Manteuffel, Voigts-Rhetz, Alvensleben, Vogel von Falkenstein, Wrangl apó, stb. porosz tábornokoknak. A bécsi udvarnál is nagyon kedvelték, szerették. Katonái elnevezték az „Uristen legkedvesebb bakájá”-nak s általában élete folyása oly sok emlékezetes eseményben gazdag, hogy bizonyára érdekes lesz, ha abból néhány adatot felsorolunk saját kézirati naplója alapján.

Marczinfalvi Dobos Miklós, a „Német császár és porosz király” nevű viselő 34. számú kassai gyalogezred II. ezredese, a Vaskorona-rend, a porosz Vörössas- és Korona-rend lovagja és a hadi ékítményű katonai érdemkereszt tulajdo-

A király karszéke a tatai vasúti állomáson emelt díszsátorban.

nosa, 1838 márczius 4-én született Lasztókon, Tornamegyében régi nemes református családból. Szülei Dobos István és Ecsedy Johanna valának. A Dobos család rokonai között ott találjuk a magyar-sztyegényi Sztyegény, Bydeskuthy, Szirmay és az udvardi Kossuth családokat is.

Miklós gyermek- és ifjúkorának első éveit Sátoralja-Ujhelyen töltötte nagybátyjánál, Vitéz Vincze prépost-plébánosnál, ki mindamellet, hogy a fiú kálvinista volt, őt a katolikus hitben neveltette és míg az ottani gimnáziumban tanult, a többi katolikus diákokkal együtt minden évben meg is gyöntatta, nagyapja pedig, a református Dobos László, ha vakációra haza került, az Úrvacsorában részesítette, úgy, hogy Miklós sokáig nem tudta, voltaképpen melyik valláshoz tartozik is. Tizenöt éves korában mint közlegény beállt az akkori „Prinzz Prajssz” rege menthez (Prinzz-Regent von Preussen No. 34.); később kadét lett és 1859-ben már mint hadnagy harcolt Solferinónál a francziák ellen, hol a tűzpróbát fényesen kiállotta.

Az akkor húsz éves Dobos a csata elején azt a parancsot kapta, hogy felszázadával saját ezrede és a szomszéd-dandár között az összeköttetést „minden áron és az utolsó percig” tartsa fenn. És ő szó szerint vette a rendeletet s egy alkalmas állásba befészkelvén magát, száz emberével három órán keresztül hősiességgel felelt feladatának, fölvaltva élénk tüzelést folytatván a két dandár közé furakodó ellenségre, vagy szuronnyrohammal támadva és visszaverve a kis csapatnak rekedt üvöltéssel rontó vörös plundrás turkókat és zuávokat, s csak akkor vonult vissza ezredéhez, mikor az már régen föl hagyott a harczczal és 4 kilométernyi távolságban tőle teljes visszavonulásban volt Guidolo felé. Még aznap délután Guidolónál ismét két óra hosszat harcolt az előnyomuló franczia gárda ellen, és csak akkor váltatta föl magát a „Hannover” ezred egy századával, mikor már utolsó töltényét is ellövette.

A villafrancai békekötés után Dobos ezrede

Prágába került és a 30-ik ezreddel együtt a Gondrecourt gróf dandárába osztatott be, a melylyel 1863-ban, a schlezvig-holsteini háború kitörése előtt Hamburgba ment, hol dandára a Dánia ellen működő osztrák-porosz hadsereg egy részét alkotta.

1864. évi februárban a Gondrecourt-dandár Schönshagen és Ostende vidékén állott, hol a hadsereget összehozták. Február 1-én Rendsburg felé vonultak előre, mely alkalommal Dobos hadnagy szakaszával az elővéd élén haladt. Korán reggel átkelt kis csapatával az Eider folyón és néhány lövéssel elűzte a parnton fel és alá nyargalászó dán dragonyos-őrzőratokat, mire aztán az egész hadtest átkelt a túlsó partra és Bünsdorfing nyomult előre. Február 3-án a Danevirke nevű híres dán erődítmények elleni előrenyomulás közben Dobos hadnagy, ki az 1. századdal ismét az elővédnél volt, délután 2 órakor azt a jelentést vette az előre küldött huszárőrzárattól, hogy az ellenség az előttük fekvő Jágel falut nagy haderővel tartja megszállva. Dobos ezredparancsnoka, Benedek ezredes, azonnal csatarendbe szedte az 1-ső zászlóaljat, visszahívatta Dobos századát, helyébe egy más századot akarván kirendelni. Dobos neszté véve e szándéknak, már előre értesítette katonáit, mire aztán egy intésre két baka kiugrott a sorból, „laufschrift”-ban oda-futott az ezredhez és tisztelgve fegyvereikkel, kérték az ezredest, hogy hagyja az ő századjukat, mely eddig mindig az elővédet alkotta, most is első helyen. Az ezredes beleegyezett, mire az 1. század rögtön megkezdte a támadást. Dobos, ki a 2-ik felszázadot vezette, 200 lépésnyire közeledett a faluhoz, daczára a pusztító tüzelésnek, melylyel a dánok fogadták, és azután, midőn már látta, hogy a többi század is közeledik, egetverő „Éljen a magyar!” kiáltással szuronyszegezve neki rontott a tüzet okádó kert-kerítéseknek és házikóknak. Pár pillanat alatt visszaverte a dánokat a falu szélére. A dán katonákat nagy felelem szállta meg. Sokan térdre estek kegyelemért könyörögve, mások eldobták puskáikat és elmenekülve, magukkal sodorták a hátul álló tartaléksapatot is. Dobos üldözés közben egyszerre csak azt látja, hogy zsák-útczába került és hogy szemben áll egy „dobpergással” feleje nyomuló erős dán csapattal. Ő vele csak 10—15 baka volt, de nem veszté el lélekjelenlétét. Hangos „Rajta!” kiáltással, magasra emelt kardját villogtatva, a dánok közé ugrik, bakái követik, mire a derék dánok a legnagyobb zavarban szétrebbennek, a többi pedig ijedében a levegőbe szurkál. Mihájloviics ör-

mester, későbbi honvéd százados, majd Miskolcz rendőrkapitánya, őt emberével a dánok együtt maradt csapatának nagyobb részét leszurta, vagy lelőtte. Erre Dobos küzte az ellenséget a faluból, 50 foglyot ejtett, az összeszedett puskákat pedig legott összetörette. Az ütközet esti 6 óráig tartott, mire a dánok a Danevirke-be visszahúzódtak. Dobos e fegyvertetteért a hadi érdemkeresztet kapta, Mihájloviics őrmester pedig a nagy ezüst hadiérmet. Február 20-ikán kapta meg Dobos főhadnagyi kinevezését. A Gondrecourt-dandárt, melyben Dobos ezrede állott, bátorságáért és különösen a jágeli és oberzelki szuronytámadásaiért a „vas dandár” melléknevvel tisztelték meg.

Dobos nem sokára ezredével Veilbe került, onnan Fridericiába, később újból Veilbe. Itt kezdődnek, — a mint önéletírásában maga mondja, — a „legszebb, legdicsőbb napok, melyeket átéltem”.

Az egyesített osztrák-porosz haderő fővezére, Frigyes Károly herczeg, lovastábornok, azt a kívánságát fejezte ki, hogy a főhadiszállásra kirendelendő osztrák díszőrségi század a porosz király nevű viselő 34. magyar ezredből vettessék. Így is történt, s a zászlóval és az ezred zenekarával kivonuló századhoz Dobos Miklós főhadnagyt is beosztották, a melylyel be is vonult Appenrade mezővárosba, hol a herczeg főhadiszállást tartott. A herczeg, ki a vitéz magyar tisztet és hős tetteit már hírből ismerte, a legnagyobb szívesen fogadta Dobost és folyvást környezetében tartotta.

Itt ismerkedett meg Dobos az 1866. és 1870-iki háborúkban oly híressé vált porosz hadvezérek nagy részével: Moltkéval, kivel minden este vésztet kellett játszania, Manteuffel, Vogel v. Falkenstein, Alvensleben, Voigts-Rhetz, Mertens, stb. később nagy hírnévre szert tett porosz tábornokokkal. Frigyes Károly herczeg melegen érdeklődött minden iránt, a mi magyar, és nagy barátja volt nemzetünknek.

Dobos esténként együtt mulatott a herczeggel és vezérkarával, érdekes dolgokat mesélvén a figyelmesen hallgató társaságnak Magyarországról, nemzetéről, a magyar társadalmi életéről, szokásokról és saját olasz és dánországi hadi élményeiről. Hogy a herczeg kedvében járjon, Gablenz osztrák fővezér engedelmével magyar zenekart állított össze az ott levő magyar ezred muzsikusz cigányából, kik között két kitűnő cimbalmos is volt és ezek nótáival mulattatta a fenséges urat, míg ő maga erős bariton hangjával magyar népdalokat énekelt, vagy pedig tánczra perdülve negédesen járta a „lassút”

A TATAI PARASZT-BANDÉRIUM. — Weinwarm Antal fényképe után.

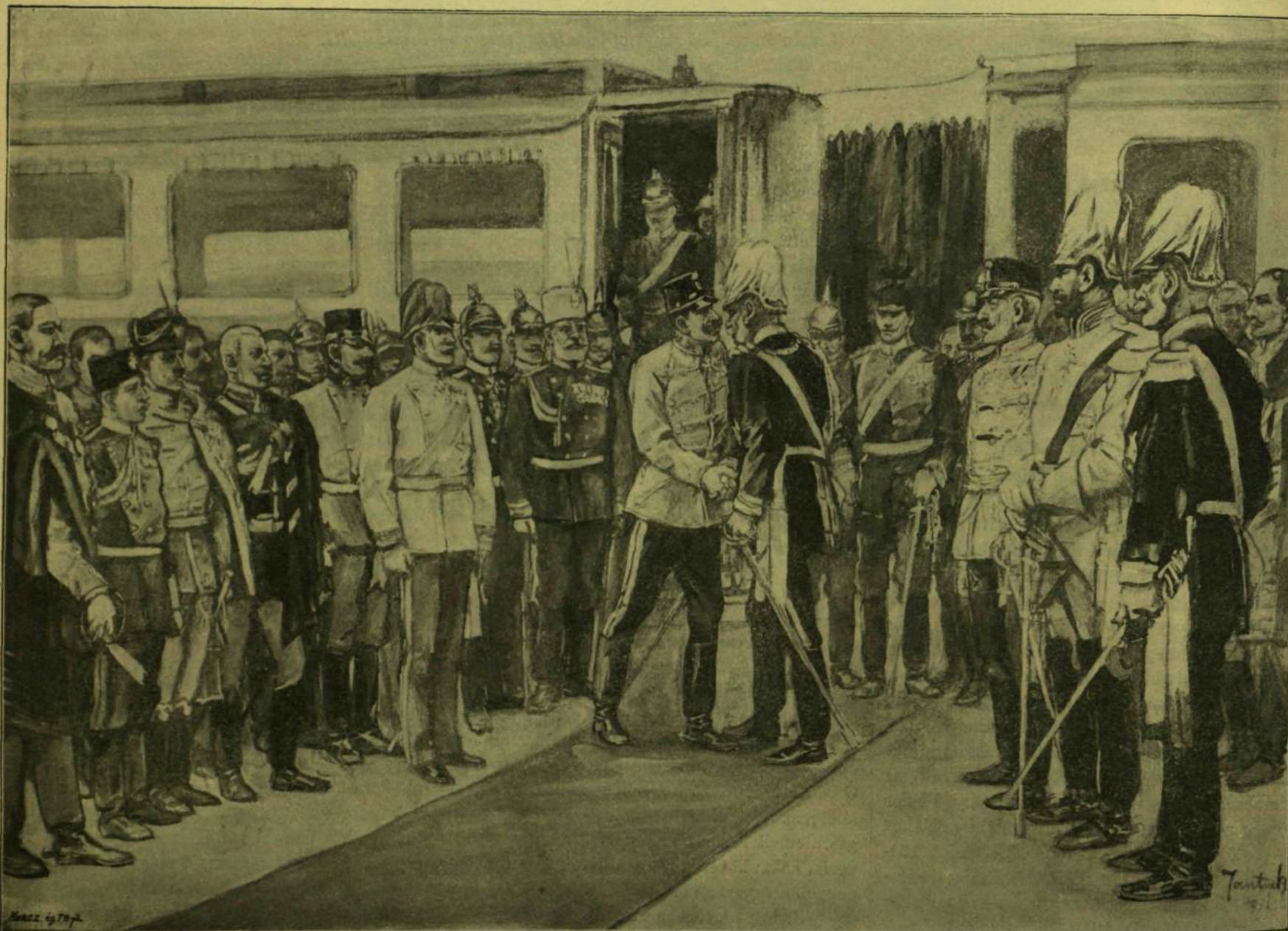
és a körmagyart. Egy ily rögtönzött estélyen történt az a nem mindennapi dolog, hogy pezsgőzés közben jó kedve kerekedett a hercegnek is, ki általános ámulásra egyszerre csak felkelt, Dobost derekon fogta és a terem közepére kiállva, csárdásra perdült vele. Dobos főhadnagy baljával magasra lobogtatva csipkés zsebkendőjét, átkarolta Frigyes Károly herceget és ugyancsak megforgatta maga körül. Felbuzdulva a királyi herceg példáján, a tábornokok, adjutánsok és ordonánctisztek is egymás után felkerekedtek és oda vegyültek a tánczosok közé, igyekezvén a magyar bakatizst és a délcegen bokázó herceg tánczát utánozni. Pár pillanat múlva az egész főhadiszállás kurjongatott és járt a csárdást. *Mertens* tábornok *Vogel von Falkenstein*-nal, *Voigts-Rhetz* gyalogsági tábor-

ezredet és barátságosan intett kezével a feszesen előtte elhaladó Dobos felé.
Dobos híret Hamburgban is ismerték. Mikor szállásadója, *Schacht* gyáros házába lépett, a szép házi kisasszony pompás virágokrévét nyújtott át neki e felirattal: «Dem Helden aus dem Ungarland». (A Magyarhonból jött vitéznek.) A «Princz Prajsz»-ok november 21-ikén érkeztek meg Berlinbe. Alig, hogy Frigyes Károly herceg Gablenz tábornok jelentését fogadta, fenhargon kérdezte, hogy Dobos főhadnagy hol van. Nyomban felkereste és többször kedélyesen megrázta a kezét. Az öreg Vilmos király is megjelent fényes kísérettel és végig lovagolva az ezred arcvonalá előtt, maga köré gyűjtötte a tisztikart és üdvözölte székes fővárosában. Ebéd közben, melyet a király a

a jó itálnak, — zavarba hozta. A herceg, látva a magyar tiszt zavarát, ki a félig kiüritett billikomot kezében tartva, nem tudott mit csinálni vele, kedélyesen mosolyogva így szólt:

— Főhadnagy úr, én ezt a billikomot különös kitüntetés jelül tétettem ön elé. Lakodalmam alkalmával Istenben boldogult Frigyes Vilmos király ő felségétől kaptam ajándokul. A király akkor nóm és a magam egészségére üritette fenéig. Azóta emberfia nem ivott belőle!

Dobost e kitüntető kegy könyekig meghatotta; fölállott székéről és magasra emelve a franciaia pezsgővel újból tele töltött arany billikomot, nem épen a legkifogástalanabb német nyelven, de messzire hallható hangon és őszinte szívből jövő szavakkal köszöntötte fel a háziurát, kifejezést adva mély hálájának a közönséges halan-

II. VILMOS NÉMET CSÁSZÁR MEGÉRKEZÉSE TATÁRA.

Jantylk Mátyás rajm.

nok *Alvensleben* tábornokkal keringtek a nagy teremben. Csak egy öreg, simára borotvált arezú, komoly tekintetű tábornok állott mozdulatlanul a kályha közelében és sűrű füstfelhőket eregetve fehér porcellán pipájából, nyugodtan nézte a tánczókat, csak elvétve, ha az öregebb generálisok valamelyike feltűnően komikus mozdulatot tett, futotta át vékony metszésű ajkait pillanatig tartó mosoly. Ez az öreg úr *Mollke* volt, kinek híre néhány évvel később az egész világot befutotta.

Mikor az osztrákok a Poroszország számára visszahódított Schleswig-Holsteint elhagyták, Frigyes Károly herceg a legmelegebben búcsuzott el a magyar bakafőhadnagytól, sőt, midőn a házába visszatérő «Princz Prajsz» ezred Hamburg városán keresztül vonult, a véletlenül ott időző herceg a «Jungfern-Stiege» mellett még egyszer eldeflirozhatta maga előtt a magyar

tisztikarnak adott, Frigyes Károly herceg egy házi tisztje lépett Doboshoz és meghívta őt ura nevében, hogy a színházi előadás után menjen el vacsorára a hercegi palotába. A színházban a tiszték páholyban ültek, míg a földszinti zárt-széket Dobos ezredének altisztjei foglalták el mint I. Vilmos vendégei. Az egész udvar megjelent, és tagjai sűrűn ellátogattak előadás közben Dobos páholyába.

Színház után *Arenberg* herceggel kocsizott a hercegi palotába, hol Frigyes Károly herceg Dobos Miklóst a legszívesebben fogadta, beléptekor megölelte és vacsoránál bal oldalát maga mellé ültette. Dobosnak nagy arany billikomot nyújtottak át, melyet alakjánál fogva, ha egyszer meg volt töltve, fenéig ki kellett üriteni, vagy pedig folyton kézben tartani, mert alja gömbölyű volt, melyre nem lehetett felállítani. Ez Dobost — bár épen nem volt megvetője

dót még alig ért ritka kitüntetésért. Azután egy *hajtásra* körömpróbáig üritette a billikomot s csak éjfél tájban búcsúzott el a herceg házigazdától.

Másnap a 34-ik ezred teljes diszben kivonult az «*Unter den Linden*» térre *Benedek* ezredes vezénylete alatt. Mielőtt a király a szemlét megkezdte volna, *Frigyes Károly* herceg oda lovagolt Doboshoz és jó reggelt kívánva, kezét nyújtotta neki, mely példát kíséretének minden tagja követett, a mi a közönségben nagy meglepetést keltett. Mindenki Dobos közelébe akart jutni és a hölgyek egy pillanat alatt elborították őt virágokkal és koszorúkkal. A diszszemlét követő udvari ebéd után Frigyes Károly herceg bemutatta Dobost I. Vilmosnak, azután édes apjának, *Károly* hercegnek, a két *Albrecht* hercegnek és az agg *Wrangl* tábornagnak.

1865-ben I. Vilmos Karlsbadban időzvé, a

Prágában állomásozó «Princz Prajsz»-ezred egy tiszt küldöttsége, köztük Dobos is, tiszteletgett nála. A fogadásnál *Manteuffel* és *Bismarck* is jelen voltak. I. Vilmos rögtön megismerte Dobost és kezét nyújtá feléje. Este Vilmos király is megjelent a fürdőközség estélyén a *lipcei* és *hanau* hercegnők társaságában, s ez estélyen is megszólításával tüntette ki Dobost.

1865 őszén *von Bernuth* őrnagy, Frigyes Károly herceg szárnysegéde, Prágában felkereste Dobost és ura nevében meghívta Berlinbe a közeledő farsangra. E látogatás füstbe ment, mert 1866 eleje óta a két hatalom közötti viszony mind feszültebbé vált, míg végre a háború kitört. Dobos ezredével a *Clam-Gallas*-féle I. hadtestbe osztatván be, vitézül harcolt a június 26-iki éjjeli ütközetben Podol mellett,

honnan Bécsbe vitték. Felgyógyulása közben egy napon fölkereste őt *Andrássy* Gyula gróf, a későbbi külügyminiszter és sokat meséltetett magának az élénk beszédű főhadnagy által a porosz főurakról és a saját, változatos hadi élményeiről.

Mikor 1872-ben a zsolnai kerületben a balpárti *Pongrácz* Lajos helyett a kormánypárti *Krajcsik* Alajost, Zsolna polgármesterét, választották meg országgyűlési képviselőnek, Dobos Miklós századost rendelték ki Kassáról századával, hogy a rendet a felizgatott választók között fentartsa. Pergő dobszóval, felbokrétázva, magyar nótákat danolva vonult be Dobos Miklós százada a zsolnai piacra. Szívélyes, nyájas és lovasias magaviselete csakhamar megnyerte a tót atyafiákat, sőt lefegyverezte a magyar bakákra és délceg kapitányukra eleinte kancsal

Bécsből Lőcsére jutott Dobos ezredével. 1886-ban Szepesvármegye egy régi nemes családjának leányát, *Lupkovic* Reginát vette nőül. 1888-ban alezredessé, 1891-ben ezredessé lépett elő.

A porosz királyi ház még az utolsó években sem feledkezett meg régi barátjáról. 1892-ben udvari futár érkezett Lőcsére Berlinből, ki II. Vilmos császár mesteri kiviteli arcképét ékes rámban és a császár sajátkezű aláírásával adta át Dobosnak. 1892-ben nyugdíjba ment, mely alkalommal a király neki a vaskorona-rendet adományozta.

Bécsi állomásozása alatt nagyon megkedvelte őt a trónörökös-pár is, és többször volt hivatalos hozzájuk ebédre.

Családi életében igen boldog volt az «*Úristen* legkedveltebb bakája», a mint ezt utolsó levelei-

KIRÁLYUNK ÉS II. VILMOS NÉMET CSÁSZÁR A TATAI HADGYAKORLATOKON.

Erdélyi fényképe után.

hol századával az Iser folyó partján óvatosan előrehaladva, észrevétlenül egy porosz ezred mögé került. De váratlanul visszarendelték, épen mikor a porosszal már összeütközött.

Június 29-én a gitsini ütközetben szemben állott Dobos régi barátjával és pártfogójával, *Frigyes Károly* herceg csapataival. A königrátrai csatában a «Princz Prajsz»-ok kiverték a poroszokat a lángokban álló *Roźbierzicz* faluból, 500 embert, köztük 3 tisztet ejtvén foglyul. De az ezred nem sokára kénytelen volt a túlerőnek engedni. Az egész ezredből 22 tiszt és 700 főnyi legénység került vissza a csatából; a veszedelem beálltával pedig a fogoly porosz is mind visszazökött a maga seregéhez. Dobos e csatában megsebesült, kardhüvelyét pedig közepén szakította ketté egy golyó. Azonban sebesülten is három napig gyalog ment ezredével visszafelé, de a félig letört hüvelybe tett éles kard hegye feltörte jobb lábát, sebei genyedni kezdtek, úgy hogy tábori kórházba szállították,

szemmel néző pánszlávokat is, kivált mikor a három napig és két éjen át tartott választás alatt a bakák táborát, mely a Vág folyó jobb partján, a választási téren terült el, meglátogatták. Reggeltől estig a bakák dalai mellett, a táborban kerestek szórakozást az egész vidék úri családjai.

1879-ben Dobos ezredével Bécsbe került helyőrségre. Ott is csakhamar népszerű alak lett. 1881 május havában, Vilmos herceg, a mostani német császár, Bécsbe jött. A herceg, a ki akkor nagyapja, I. Vilmos császár osztrák-magyar ezredében, a 34-ik kassai gyalogezredben, őrnagy rangot viselt, magához kérte a diszszázadot vezénylő Dobos századost és sokáig beszélgetett vele. Dobos 1882-ben őrnagy lett. Midőn egy alkalommal a gyakorló téren zászlóalját a király előtt exercizírozattá, az uralkodó hangosan oda szólt kíséretéhez: «Ma jó napom lesz! Egy «*exercizir-majster*»-re bukkantam!»

nek egyikében maga is kijelenti. Unokatestvéréhez, marczinfalvi Dobos Kálmán m. kir. honvéd alezredeshez intézett e levelében ugyanis ezeket írja az ép oly vitéz, mint istenfélő és puritán erkölcsű hadfi: «*En* vagyok a világon a legboldogabb ember, — nem parancsol senki, csak az *Úristen*, kit én szeretek, és a ki engem egész életem folyamán, ütközetekben és csatákban és minden alkalommal megsegített és segít most is. *Ő*, a nagy Isten, ismertett meg engem katonai pályám futása alatt császárokkal, királyokkal, koronás hercegekkel és megvédett minden veszedelemben, ő adott nekem öreg napjaimra egy angyali feleséget, kitől öt gyermekünk lett. Igaz, hogy ebből kettő elhalt, de maradt még két leányom és egy fiam. Bizom őket az *Úristen* kegyelmébe, stb.»

1895 november 8-ikán, Lőcsén halt meg e hős és ott is van eltemetve.

Marczányi György.

EGY LEVÉLRE.

Ifjú vagyok még, nincs sok évem,
A mit a multnak adhatok,
De férfikorba értem immár,
Nem futva, lépve ballagok.
Elég időm volt megtanulni,
A mit talán mindenki tud:
Hogy egyformán nem ér a cselhoz,
Ki lassan jár, vagy a ki fut.

Nem illatos, szép rózsák hívnak,
Tudom, az illat elrepül,
S a szín fakó lesz — a valóban,
Igaza' bizom egyedül.
Józan szívemnek minden hangja,
A mit az ész diktál neki,
Gyerekekhez illő csak az ábránd,
Ki még lepkéjét kergeti.

De ha egy régi, édes emlék
Tűnik föl lelkem tengerén,
Most is csak az vagyok, ki voltam
A szép ifjuság idején.
Büvös varázsa rózsaszínű
Fátyollal titkon betakar,
S megint csak azt, és úgy látom már,
A hogy az emlék lát, akar.

... Előttem most is egy levélke,
Betűje mind jó ismerős,
Egyik vonása hajszálvékony,
A másik férfias, erős.
Közömbös szók, s olvasva, mégis
Rabbá tesz büvös látomány:
Reám tekint a hó-papírról
Egy ifju, édes, szőke lány.

A rózsaszínű, büvös fátyol
Letünt világot tár elém,
Nagyon rég . . . egyszer . . . e leánynak
Első szerelme volt enyém.
Első szerelme! óh! e szóban
Egy eltűnt élet kéje van!
Boldog, ki bírta, s jaj! ki veszté,
Bár vesztve sem bírták sokan.

Bübajos emlék! édes érzés!
Maradj még egy kicsit velem!
Az ifjuság eltűnté óta
Gyönyöröd ritkán jut nekem.
Vigasztalj, biztass! — Józan szívvel,
Nyugodtan élni, győtrelem!
Sovárgó vágyak, édes ábránd,
S ha ez nincs, — emlék kell nekem!

De jól tudom, hiába kérlek,
Magamra hagysz megint hamar,
Szálló sugáron térsz a multba,
A hol felejtő lomb takar.
Az őszi napfény is belopja
Magát a sápadt lomb alá,
De visszaröppen ő is onnan,
A hol csak hervadást talál!

Erdélyi Zoltán.

PEST VÁROSA KILENCZVEN ÉVVEL EZELOTT.

József nádor izlését nem igen elégíthette ki az a mód, a hogy a régi Pestet építették, mert 1804 körül a híres Hild építómestert egy nagy-szabású városszépítési terv készítésével bízta meg. Erre Hild olyan tervet készített, a mely némi részben maig is vezérfontul szolgált a középítkezéseknél s a mely részben még életbe-lejtésre vár.

Tekintve a kilenczven év alatt végbement óriási átalakulást, felette érdekesek a régi szé-pítési terv egyes pontozatai, a mint azokat I. Ferenc király helyben is hagyta 1808-ban. Királyi intézkedések alapján megalakult a szé-pítő-bizottság József nádor vezetése alatt. A bizottság tagjai voltak: egy elnök, három városi tanácsos, 3 választó polgár, 1 építómester, 1 mérnök, 1 kőműves és 1 ács. A pénzügy egy pénztárosra és 1 ellenőrré volt bízva. Az írás-beli munkát egy jegyző és két írnok végezte, s az üléseket a régi rondellában tartották, melyet a német múzsa elhagyott, miután a mostani

Haas-palota helyén volt német színház már felépült.

A meglehetősen szerényen összeállított szépítő-bizottság első elnöke Majláth József gróf volt, ki a tanácsosokkal és polgárokkal egyetemben csupán a közérdekű ügy iránt való lelkesedés-ből működött közre, csak a tisztviselők húztak az akkori időkhöz mért csekély fizetést; így mint azt egy régi monografiában följegyezve találjuk, az egész intézmény évi költsége 6056 frtra ment.

A bizottság hatásköre kiterjedt úgy a köz-, mint a magánépítkezésekre és annyira fölébressz-tette a város polgárainak építő kedvét, hogy az árlejítés útján eladott telkekért, a homokbuckás külterületen is 18 frtot fizetett □ ölenként. Természetesen csak váltó forint volt az, de mégis elég sok.

Hild terve szerint, mely a nádor utasításán alapult, a következő újításokat kellett idő foly-tán eszközölni:

1. Új színházat építeni. (Természetesen a né-met színművészet számára.)

2. A régi várkastélyt és kapukat lebontani, hogy a belváros az új külvárosokkal egybeolvad-jon. (Ilyen kapu volt még akkor a Váci-útea, Kossuth Lajos-útea, Kecskeméti-útea stb. végén.)

3. A rokkantak házának környékét holmi dísz-telen bódéktól megszabadítani. (Ez a rokkantak háza a mai Károly-kaszárnya.)

4. A népesebb utcákból a kovácsműhelyeket eltávolítani.

5. A vágóhidakat a város belsejéből kitelepi-teni.

6. A hajóközlekedés számára olyan épületet emelni, mely a kereskedelmi forgalomnak is jobban megfelel, mint a meglevő.

7. A Hal-tér szabályozása szükségesnek mutat-kozik.

8. A botanikus kertet a város közepéről (akkor a ferencziek mai bazárjának a telkén volt), az országút mellé (a hol most a Múzeum-körúton a műgyetem van) kell áthelyezni.

9. Az alsó városban új dohány- és sóhivata-lok számára épületek emelendők. (Ennek a ter-vezett sóháznak a helyén épült a vámházteri vásárcsarnok.)

10. A város üres telkeit el kell adni, hogy azokra magánosok építhetessenek.

11. A hóhér a városon kívül lakjék.

12. Az épületfakeskedők telepeit rendezni kell.

13. A Szén-térről a meszárszékerek és komé-dias bódék eltávolíttassanak.

14. A Vásár-térről a verpadot és a Hal-térről a pellengért eltávolítani.

15. Az Üllői-útra fasort ültetni.

16. A városon kívül új országutakat építeni. (Ezek ma nagyrészt a város főbb útjai.)

17. A molnár- és halász-tavat kiásatni, hogy használható legyen.

18. A Dunapartot szabályozni és kövezni.

19. A partot és utcákat feltölteni és kikö-vezni.

TATA VÁROS DIADALKAPUJA.

20. A városból a Dunára levezető csatornákat építeni.

21. A Dunaparton kiszélesíteni a sétautat.

22. A belváros és külvárosok utcáit, házáit szabályozni.

23. A redoute-ot felépíteni.

24. A városerdőt terv szerint fásítani.

25. A Lipótvárosban plebánia-templomot épí-teni. (Mostanig készülöben van.)

26. A Ferencz-városban plebánia-templomot emelni.

27. A szervitákat a lipótvárosi plebániához kapcsolni.

28. A piaristákat a gimnáziummal együtt a szerviták épületébe áthelyezni.

29. A szerviták kertjéből szabad teret csinálni a rokkantak palotája előtt. (Hanem ezt utóbb beépítették a nagy postaházzal.)

30. Új vámházat építtetni.

31. A városházát a piarista épületbe költöz-tetni át és

32. magát a városházát lebontatni.

33. Dologházat építtetni.

34. A polgári lövőháznak alkalmasabb helyet jelölni ki.

35. Végül szükséges a kis Rákos-árkot szabá-lyozni.

A 1—14. pont alá foglalt újítási tervek már 1820 körül végre voltak hajtva, de a költsége-sebb tervek csak apránként létesíthették. Neve-zetes, hogy a két várost összekötő hidról szó sincs, holott a nádor s a kormányzók Budán tartózkodott. Ugy látszik teljesen meg voltak elégedve a hajóhíddal és állandóbból még álmodni sem mertek kilenczven évvel ezelőtt, a mikor még a város közepén nyílt helyen állott a verpad és a pellengér!

H. E.

FILLÉRES TAKARÉKPÉNZTÁR.

Lapunk kiadóhivatala mostanában érdekes újítást kezdeményez oly irányban, hogy olvasó-inknak az előfizetés összegét az «Általános visszatérítési pénztár» visszatérítési szelvényei-vel megtéríti.

A visszatérítési pénztárak működése hazánk-ban annyira új, hogy a nagy közönség előtt még

most úgy szólván egészen ismeretlen, s így bizonyára nem lesz érdekelten, ha tájékozta-tásul röviden ismertetjük ezen «filléres takarékpénztár» mivoltát, mely különben is, — ha a társadalom széles rétegeiben gyökeret ver — hivatva lesz arra, hogy a takarékoskodó haj-lamot és az ezzel kapcsolatos anyagi gyarapo-dást hatalmasan föllendítse.

Az «Általános visszatérítési pénztár részvény-társaság» mult évben alapított hazánk fő-városában, állami engedély alapján, a külföldi — különösen angol — hasonló célú szövetkezetek mintájára. Működési köre kiterjed az egész országra. Célja az, hogy a közönséget a kész-pénz melletti vásárlásokra ösztönözze, az ily bevásárlásoknál szokásos készpénzfizetési en-gedményeket gyűjtse, kamatoztassa és tőkésítse.

Ezt a következő módon iparkodik elérni: A kereskedőknek, iparosoknak, stb. készpénzért visszatérítési szelvényeket árusít el az azokon feltüntetett névérték huszadrészeért, tehát pld. 100 frt névleges értékű visszatérítési szelvényt 5 forintért; az így befolyt összegeket pedig évek hosszú során át kamatos kamatokkal gyümöl-csözteti mindaddig, míg az tényleg a visszatéri-tési szelvényeken feltüntetett értékre nem gyaro-podik. Viszont a kereskedő, iparos készpénz-fizetési engedmény fejében a nála vásárlóknak nem készpénzt ad vissza, hanem ilyen vissza-térítési szelvényeket, ezért a visszatérítési pénz-tártól egy kötvényt kapnak, melyben igazoltatik, hogy e pénztárnál a szelvények névleges érté-kének megfelelő készpénzösszeg gyümölcsözöl-leg van elhelyezve.

Beszéljenek különben világosabban a számok: Egy család például egy éven át 1000 frtnyi kész-pénzért eszközöl bevásárlásokat, és ezek után átlag négy százaléknál készpénzfizetési enged-ményben részesül, a mi összesen 40 frtra rüg. Az ilyen összeg — miután számos kis tételből verődik össze — természetesen nyom nélkül elkallódnék, ha az engedményt készpénzben kapnók vissza. E helyett tehát esetről-esetre visszatérítési szelvényeket kérünk és ezeket gyűjtven, egy év alatt 800 forint névleges értékű visszatérítési szelvény birtokában leszünk, min-

ESTERHÁZY GRÓF DIADALKAPUJA.

KOMÁROMMEGYE DIADALKAPUJA.

A TATAI HADGYAKORLATOKRÓL. — Az utalkodók hirtóra szállása a vasúti állomáson, II. Vilmos német császár megérkezésekor.

A TATAI ÜNNEPÉLYEKRŐL. — Csernó Géza fényképei után.

dig szem előtt tartván, hogy készpénz helyett 20-szoros értékű visszatérítési szelvényt követelünk. Mihelyest együtt van 50 korona névértékű visszatérítési szelvényünk, ezeket a visszatérítési pénztár egy ugyancsak 50 korona névértékű kötvényért cseréli be.

Ezen kötvények kamatoztatás által körülbelül 90 év múlva érik el teljes értéküket, tehát az érték fizetett összeg húszszorosát; de teljes kiélegítést nyerhet azok kívánsága is, a kik gyorsabb és «kézzel foghatóbb» eredményt várnak a visszatérítési pénztár működésétől. A pénztár ugyanis ezen kötvények évenként kétszer sorolás alá bocsátja, azoknak bizonyos hányadát kisorsolja, és a kisorsolt kötvényeknek teljes értékét a tulajdonosnak haladéktalanul kifizeti; így tehát minden kötvénytulajdonosnak

Az emberbaráti intézmények már is hatalmasan felkarolták ezen üdvös intézményt az által, hogy a közönséget e szelvények gyűjtésére és jótékony célokra való átengedésére serkentik; így a budapesti «Mentő egyesület», az «Eötvös-alap», az «országos tanító-egyesület», a «Klotild szeretetház-egyesület», stb. Ily módon még azok is igen üdvös tevékenységet fejthetnek ki a visszatérítési szelvények gyűjtése által, a kik talán kicsinyesnek tartják ezeknek saját céljaikra való felhasználását. V. L.

EGYVELEG.

* A leggazdagabb néptörzs jelenleg az osage indiánoké, kik az Egyesült-Államok Oklahoma nevű területén laknak. 1625 élnek még jelenleg közülük s ennek a kis népnek másfél millió hold

* A nők haja rendszeren $\frac{2}{3}$ — $1\frac{1}{2}$ méter hosszú szokott lenni. De a nyírott vagy borotvált haj néha sokkal hosszabb lesz, mert hetenként három millimétert nő s így egy év alatt 150 millimétert. Nyolcvan éves embernél, ki 60 évig rendszeren borotválkozik, a szakáll összesen 9 méter hosszú lenne levágás nélkül.

* A tuzokokat az Egyesült-Államok némely államában nagyobb mennyiségben tenyésztik, úgy hogy kereskedésük körülbelül 25 millió forintot tesz.

* A legmagasabb pont, melyre eddig ember eljutott, 7552 méternyire van a tenger sziene felett. Lawson kapitány jutott ily magasra, az Uj-Guinea szigetén fekvő Herkules-hegy csúcsára. A legmagasabb hegyek csúcsára, minők a Mont Everest (8840 méter), Dapsang (8755), Duvalozini (8534), még nem jutott el ember.

* Vashegy. Mexikó államnak Durango nevű városa mellett van egy 185 méter magas hegy, melynek 70—80 százaléka tisztán vas s körülbelül 3 km. hosszú, úgy hogy a föld összes vasszükségletét lehetne 100 évig innen nyerni.

Vogl von Mertens.
Falkenstein.

Voigts-Alvens-Rhettz.
Alvensleben.
Frigyes Károly herceg.
Dobos Károly főhadnagy.

Manteuffel.
Moltke

TÁBORI MULATSÁG A SCHLESWIG-HOLSTEINI HÁBORU ALATT.

A lovag Marciánai György birtokában levő egykorú eredeti olajfestmény után.

megvan az a kilátása, hogy kötvénye már a legközelebbi években teljes értékkel visszafizettetik.

A pénztár különben a kötvények értékét bármikor készpénzzel is visszatéríti; ezen érték a kötvény kibocsátásánál természetesen csak a névérték 5%-ára rüg, de a kamatozás által napról-napra gyarapodik, s a tulajdonos által akkor adható el, a mikor nagyobb értéket képvisel, s így minél későbbben vesszük fel a pénzt, természetesen annál többet kapunk.

A visszatérítési pénztár működésének lényege különben korántsem az, hogy mihelyt 100 vagy 200 korona értékű kötvény birtokában vagyunk, azt rögtön készpénzre beváltunk. Visszatérve fenti példánkra, egy év alatt 800 forint, de tíz év alatt már 8000 frt értékű kötvényt gyűjtöttünk össze. Ezt vagy örökségül hagyjuk gyermekeinkre, vagy pedig akkor értékesítjük, a mikor netalán igazán szükségünk lesz rá.

fordíja s $\frac{3}{4}$ millió dollárt kamatozó vagyona van, melyből minden indián 2500 dollárt kap évente. Egy-egy családnak 1—200.000 forint jövedelme is van, de azért borkunyhókban laknak, míg fehér szolgálk vagy bérlők a kunyhók mellett házakat építenek. Osodálatos, hogy ezek a rendkívül vagyonos indiánok is rendszeren eladósdónak, mivel az állampénztárból negyedévenként kapott jövedelmüket, sőt a bérösszeget is előre felveszik, semmit sem dolgoznak, csak isznak és kártyáznak. Öltözetük alig van s arczukat tarkára festik.

* A leghosszabb vasúti hid jelenleg a Dunán át víz Cernavoda mellett. Teljes hossza 4061 méter, legnagyobb nyílása 189 méter s ezen felül 15 kilométer hosszúságú összeköttetésben áll más hidakkal, melyek a moecáros vidéken át vezetnek. A cernavodai hid 792 méterrel hosszabb, mint a forthi, 830-al, mint a miszissippii óriási hidak.

* A legrégebbi bankjegy a szeptérvári muzeumban van. A kínai császári bank állította ki 1399-ben Krisztus születése előtt.

* Rövid lélegzésű lovak Norvégiában csaknem ismeretlenek. Okát abban hiszik, hogy ott a lovak jászola mellé rendszeren tiszta vízzel telt vedret tesznek, úgy hogy a ló minden harapás után rögtön ihat.

* A mozdony ereje. Évek óta jár Angliában egy gyorsvonat a nyugati pályán, s 312 kilométernyi távolságot megszakítás nélkül tesz meg. De ez nem a leghosszabb távolság, melyet vasúttal egyhuzamban meg lehet tenni. Ugyancsak Angliában az éjszakai vonalon egy vasútvonal 483 kilométer útát tesz megszakítás nélkül. London és Carlisle között rendeztek Jersey-Citytől Pittsburgig, mely 707 kilométer távolságra van s onnan vissza, úgy hogy ez a vonat 1414 km. utat tesz meg egyszeri megállással. Mivel azonban ily hosszú úton a gépeknek vízre van szükségük, a sinek között hosszú pályákat helyeztek el bizonyos távolságra, melyekből a mozdony utközben szívta fel a vizet.

* A szalmát járdakövezésre akarja felhasználni egy lengyel mérnök. Szurokkal leöntve s koczkákba szorítva használható fel e célra s egészen olyan jó, mint a fakövezet. Készítésének egyedüli nehézsége, hogy a kicséplést szalmát ily célra nem lehet használni s ezért először külön géppel kell a szalmát a kalaszoktól levágni.

* Fedosszora Irma nevű orosz paraszt nő nagy feltűnést kelt költeményeivel. Még fiatal s már 10,000-nél több költeményt adott ki, melyek nagyobb részt tetszésben részesültek.

VOLF GYÖRGY.

1843—1897.

Széles körökben fájdalmas megdöbbenést okozott az a váratlan szomorú eset, hogy a magyar tudományosság és közoktatásügy egyik jeles és érdemes bajnoka, Volf György, a tanárképző-intézet gyakorló-főgymnasiumának igazgatója a múlt hétfőn, szeptember 13-án reggel hirtelen elhunyt.

A még csak 54 éves férfi életének javarészt a fővárosban töltötte, előbb mint tanuló, majd mint középiskolai tanár és igazgató; de az itt tartózkodás csak annyiban volt előtte becses, hogy a tudományban Budapestben bőségben levő eszközei és intézményei kénye-kevére szerint használhatta s ismereteket szomjazó lelkét egyre gazdagíthatta; máskülönb szerény egyszerűségben élt s minden idejét szeretett családjának, barátainak s a tudományos munkásságnak szentelte.

Eleintén mint igen képzett, ügyes és lelkes tanár tűnt föl, nagy sikereket mutatván föl a magyar és német nyelv tanításában. Majd az 1871-ben megindult «Magyar Nyelvőr»-ben megkezdett magyar nyelvtudományi munkásságával vonta magára a figyelmet, épen oly alapos tudósnak, mint jeles tollú írónak mutatván be magát. Legérdekesebbek és általában tanulságosak voltak bírálati és vitái, melyekben olykor a kíméletlenségig harcziás volt; de soha sem személyes okokból küzdött, hanem egyedül az igazság érdekében, melyet épen olyan éles észszel, mint meggyőző tárgyalóssággal tudott kideríteni és diadalra juttatni. Ritka dialektikai ügyessége miatt valószínű félelmetes ellenfél volt. A kivel tollát összemérte, attól a harcztér minden pontját annyira elfoglalta, hogy nem maradt számára más, mint vagy a menekülés, vagy a fegyver lerakása. Kérlelhetetlenül támatta és irtotta a nyelvújítás kinövéseit, lelkesen sürgette az irodalmi nyelv tisztaságát s buzgón hirdette és terjesztette az újabb nyelvtudomány tisztázott tanait és elveit.

Munkásságának sűrűn szaporodott sikereit az Akadémia azzal ismerte el, hogy 1877-ben levelező tagjává választotta. Ez a kitüntetés új fordulat lett Volf György tudományos és irodalmi munkásságában. Szerkesztő kiadójává lett az Akadémia által megkezdett «Nyelvelmléktár»-nak, melynek 14 kötete közül 11 az ő gondozása alatt jelent meg. Ez a nagy kiadvány a régi magyar nyelv tanulmányozására indította Volfot, ki az egyes kötetekhez irt ismertető tanulmányokkal sok tekintetben új fényt vetett a középkori magyar irodalom és műveltség állapotaira, s igazi úttörőjévé lett a magyar paleographiának.

A mint a nyelvi régiségek tanulmányozásában mind mélyebbre-mélyebbre hatolt, egyre jobban magukra vonták figyelmét művelődéstörténetünkre a részletekérdeisi is, melyeknek mennél teljesebb földeríthetése végett újabb és nagy terjedelmű tanulmányokat tett az idegen irodalmak ide vonatkozó forrásműveiben is.

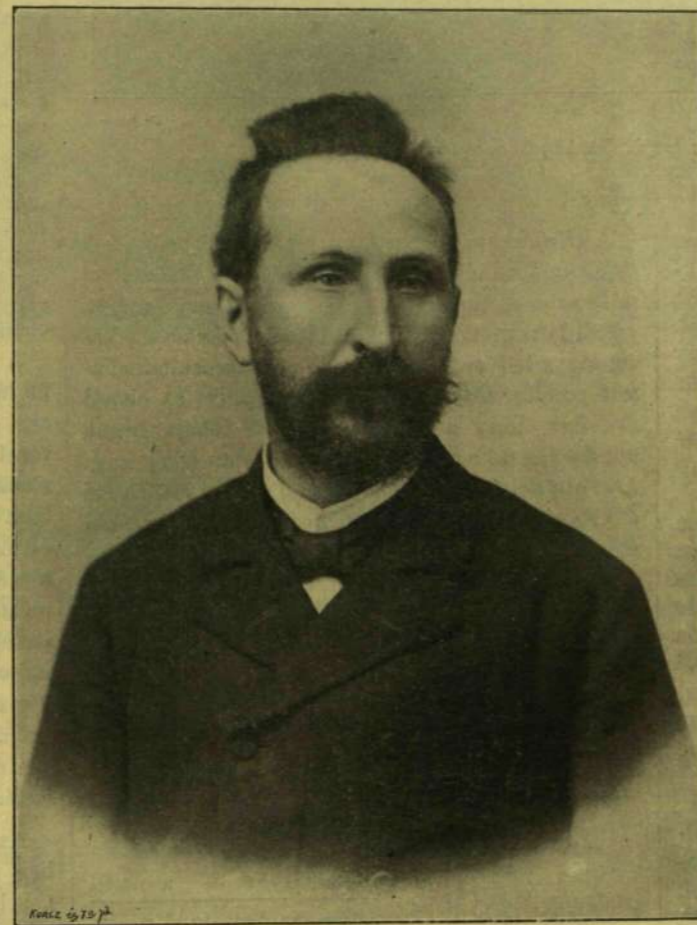
E bámulatos szorgalommal és alaposítással végzett tanulmányainak becses gyümölcsei lettek azok a gondos értekezései, melyek nemcsak a nyelv- és irodalomtörténetet, hanem általában nemzeti történetünket is számos új szemponttal, sőt új adattal gyarapították. Ilyen egyebek közt annak a kérdésnek a megfajtása, hogy «Kiktől tanult a magyar írni és olvasni?» E dolgozatában megdöbbenetlén érvekkel bebizonyítja, hogy első térítőink s latin betűs írásunk meghonosítói nem német vagy szláv papok, hanem Velencei vidéki olasz térítők voltak. Majd, hogy őstörténetünk homályát nyelvészeti adatokkal legalább részben eloszlatassa, ötven

éves korában a szláv nyelvek tanulmányozására adta magát s ezekből és a magyar nyelv legrégibb maradványaiból vont adatok alapján Jagics Vratislav, a bécsi egyetem szláv nyelvész-tanára ellenében meggyőzőleg kimutatta, hogy «magyar földön a jelenleg itt élő valamennyi nemzetiségnél régebb letelepedés a magyar», s hogy az őseinket itt talált szlávok pannonszlávok voltak, a kik valószínűleg teljesen beolvadtak a honfoglaló magyarságba, mert azontúl eltűnnek a történelem mezéjéről; s mai szlávok ősei azonban későbbben szivárogtak be a már megalakult Magyarországra. A nyelvünkben levő szláv szók, sőt a szláv eredetű régi helynevek is mind a pannonszláv nyelvből valók, nem pedig későbbi tótlól.

Legutóbb igen nagy tetszést aratott készülő s talán befejezetlenül maradt magyar őstörténeti nagy munkájának az a fejezete, melyet az Akadémia tavalyi nagygyűlésén e cím alatt olvasott föl: «A magyarok műveltsége a honfoglalás idejében.» Ez az alapos és szellemes tanulmány külön lenyomatban is megjelent s a legkedve-

szüléktől. Magyarul csak az iskolában kezdett tanulni, majd pedig Czegléden tartózkodva tökéletesítette magát a tisztá kijetésben, melyet oly tökéletesen el is sajátított, hogy később egy hangja sem árulta el német származását. Ugyancsak Czegléden ismerkedett meg későbbi nejevel, Kiss Máriával, kivel halála percéig a legpéldásabb szeretetben és boldogságban élt. E házasságot gyermekekkel is megáldotta az ég, kik közül azonban ma csak egyetlen leányuk, Irma van életben, ki 1895 óta dr. Demezőky Mihálynak, a Ferencz József-főgymnasium igazgatójának neje. A többi gyermekeik mind elhaltak.

Volf Györgyöt, fájdalom, akkor kellett elveszteni, mikor ereje delén állott, folyton emelkedő alkotó képessége izmosan kifejtett s mikor még sokat remélhetünk volna tőle. Halálát csak csekély roszullát előzte meg. Salzburgban töltött nyaralásából elég jó egészségben tért haza s az év kezdetével járó teendőit szokott nagy pontosságával és buzgóságával kezdte végezni. Mindössze némi gyöngékedésről panaszkodott koronként. Halálát megelőző napon, vasárnap, tanártársai-val még kirándulást tett a Gödöllő melletti Besnyő faluba, s jól érezte magát egészen haza térteig. Akkor azonban roszul lett s az egész éjét nyugtalanul, álmatlanul töltötte, de mégis úgy, hogy gondos neje csak korán reggel látta szükségét, hogy orvost hívasson hozzá. Ő azonban az alatt felöltözött s kiment a gyakorló-gimnázium épületében volt lakása folyosójára, hogy onnan az emeletre menjen. A lakásban maradt neje egyszerre csak tompa zuhanást hallott a folyosóról. Kirohant és férjét a kövezeten végvonaglásban találta. Mire az orvos megérkezett, az alacsony, sovány testű férfi már halva volt. Szívszélütés ölte meg. Temetése nagy részvét mellett e hó 15-én, szerdán ment végbe. Neve s érdeme maradandó lesz irodalmunk történetében.

Erdélyi fényképe után.

VOLF GYÖRGY.

ÁSATÁSOK POMPÉJIBEN.

Másfél százada már, hogy a Vezuv által idősámlálásunk 97-ik évében eltemetett Pompéj újabb felfedezték, de, habár különösen a jelen század elején igen sok remeket ástak is ki s világhírűvé tették általa a nápolyi múzeumot, az ásatások zöme mégis a jelen korszakra esik. Az új olasz királyság érdeme, hogy igen nagy gondot fordít az ásatásokra és a leleteknek megőrzésére, Pompéj most már nagyjában egészen előtűnik van, s az utazó nem előtte ért-

hetően kóhalmazokat talál e helyen, hanem — legalább az újabb ásatásoknál — rögtön tájékozódik minden felől s képzeletét nem kell túlságosan megerőltetni. Még az 1800 évvel ezelőtt élt emberek s állatok is abban a helyzetben találja, a mikor a veszedelem érte őket; a házak pedig csaknem épeknek látszanak.

Különösen nagy érdeme van az újabb ásatások rendezésben Fiorelli tanárnak, ki több évtizeden át nagy gondval vezette a munkálatokat s valószínű naplót vezetett róluk. Ő találta fel többek közt azt az érdekes módot, hogy a halottakat miként lehet megőrkíteni. A hullák ugyanis a hamuréteg alatt elpusztulnak, de körvonalaik pontosan megmaradnak a kemény hamuban s így kellő óvatosság mellett lehetséges azokat a körvonalakat folyóssá tett gipszzel megőrkíteni. Néha annyira sikerült ez a mütét, hogy az arcvonásokat s ruhafodrokat is szoborszerűleg tünteti elő s az arczokon a halálfeleltem nyomait is megláthatjuk. Még érdekesebb volt Fiorelli munkája a város rekonstruálása érdekében annyiban, hogy a városrészeket, házcsoportokat és utcákat is megjelölte. Természetes, hogy a nevek sokszor önkényesek, az ott talált képek vagy feliratok szerint, de a nagyobb épületekről, s különösen a templomokról egészen hiteles elnevezések vannak.

A legutóbbi években — talán épen a gondos ásatás következtében — nagyon szaporodtak a

Volf György Budapesthez közel, Török-Bálinton született 1843 október 8-án egyszerű sváb

Kálmár tényleg után.

A TATAI ÜNNEPÉLYEK. — A király és gróf Esterházy Ferencné a jótékony basárban.

becsés leletek. Egy házban bolthajtásos szobát találtak márványtáblákkal s igen szép mozaik-alapzattal, e mellett nagyon csinos szőkő-kutat számos apró szoborral. A szoba nympháknak szentelt helyiség volt. Más vidéken találtak egy csomó összeszorult női csontvázat tele pompás ékszerekkel és diszítésekkel; a szerencsétleneket valószínűleg menekülés közben érte a veszedelem. Ismét másutt rendes tornacsarnokot és fürdőt ástak ki.

Egyike a legérdekesebb leleteknek 1889-ben került elő, midőn a tabiai kapu közelében több más nyomokkal együtt egy gyümölcsfáról is készítették gipszlenyomatot. Tasquale botanikai tanár kimutatta, hogy borostyánfa volt s rajta érett gyümölcsök voltak, miből következik, hogy Pompeji pusztulása nem nyár derekán történt, mint sokan hitték, hanem novemberben, midőn itt a borostyán gyümölcse megérik.

Az ásatások nagy óvatosságot követelnek, hogy minden lelet lehetőleg épségben maradjon. A felvigyázat is nagy a munkásokra, a katonai örök felelősek mindenről; minden leletről jegyzőkönyvet vesznek föl s bejegyzik a naplóba a tárgy leírásával. A napló kivonatát hetenként beküldik a Nápolyban levő igazgatósághoz s a miniszterium havonként nyilvánosságra hozza azokat. A tudományos feldolgozásról is szoktak gondoskodni, bár Overbeck munkája óta, mely 1855-ben jelent meg, még mindig nem adtak ki oly nagyobb művet, mely a kiasott Pompejít alaposan és részletesen ismertetné.

Előfizetési fölhívás.

A *«Vasárnapi Ujság»*, a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *újabbán hetenként egy félvel bővítve*, *«A Vasárnapi Ujság regénytára»* című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a föl, szintén *művészi képekkel* van díszítve. *Eredeti elbeszélések* és *regényeket* képekkel illusztrálva közöl Jókai Mór-tól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Rákosi Viktortól, Gyarmathy Zsigánótól, B. Büttner Linától, Petelei Istvántól, Szívós Bélától, Kazár Emiltől, stb. A külföld szépirodalmából a legjelesebbeket válogatja ki: hosszabb elbeszéléseket, regényeket, művészi kivitelű képekkel illusztrálva. — A *«Vasárnapi Ujság»* a *női munkára és divatra* vonatkozó képeket és cikkeket is ad, s félevenként művészi becsú nagy képmellékletet, összesen több mint ezer képet évenként.

A *«Vasárnapi Ujság»* társalapja, a most már 43-ik évfolyamában lévő *«Politikai Ujdonságok»*, melyet mint az *események hű és részrehajlatlan előadóját*, valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban *elszörtan* jelen meg. A *«Politikai Ujdonságok»* állandó ingyen melléklete a *«Magyar Gazda»* című *gazdasági és kertészeti képes lap*. — A *«Politikai Ujdonságok»* minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a *«Világkrónika»* című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdeklő nap események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeresen közöl *nagyobb elbeszéléseket*, utrajzokat, ugy szintén mulattató közleményeket, képtalányokat, stb.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	félévre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt — kr.	4 frt — kr.	2 frt — kr.
A Világkrónikával együtt	9 • 60 •	4 • 80 •	2 • 40 •
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 • • •	6 • • •	3 • • •
A Világkrónikával együtt	13 • 60 •	6 • 80 •	3 • 40 •
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 • • •	2 • 50 •	1 • 25 •
A Világkrónikával együtt	6 • 60 •	3 • 30 •	1 • 65 •

Az előfizetés bármelyik hónap elsőjéül kezdve eszközölhető.

Az előfizetések a *«Vasárnapi Ujság»* és *«Politikai Ujdonságok»* kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

Új kedvezmény előfizetőinknek. Folyó év október 1-től kezdve, azon előfizetőinknek, kik a *«Vasárnapi Ujság»*-ra az egész évi előfizetési díjat, 8 frtot, egyszerre beküldik, *ugyanily összegű, tehát 8 frtól szóló visszatérítési szelvényt adunk*; ugy szintén azoknak, kik a *«Vasárnapi Ujság»* és *«Politikai Ujdonságok»* egész évi előfizetési díját, 12 frtot egyszerre beküldik, *ugyanily összegű, tehát 12 frtől szóló visszatérítési szelvényt adunk*. Ezen visszatérítési szelvények a budapesti általános visszatérítési pénztárnál az illető előfizető javára elhelyezett, tehát saját tulajdonúul tekintendő takarékbetétek lesznek. (Ezen visszatérítési szelvények körülményes ismertetését *«Filléres takarékpénztárak»* című közleményünkben, lapunk mai számában, találja az olvasó.)

A *«Vasárnapi Ujság»* kiadóhivatala.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Magyarország archaeológiája, írta Pulszky Ferencz. Két kötet, számos rajzzal, táblázzal, térképpel. Kiadta a Pallas irodalmi társaság. Az elhunyt tudós temetése után került a tudomány-szerető közönség kezébe utolsó műve, egy hosszú élet tapasztalatainak gazdag tárháza. Pulszky rendkívül bő ismeretei közt a régészet volt az, melyben legszívesebben kutatót, melyhez legtöbb szeretettel tért vissza mindig. Nagy tekintélyét is itt vették igénybe legtöbbször a szaktudósok, kiknek annyi újat tudott mondani s annyi becses megfigyelést tárt föl előttük. E két nagy kötet is, Magyarország régészeti leleteiről, a hozzájuk fűzött magyarázatokkal az archaeológiának oly becses műve, mely nemcsak a hazai tudományos irodalmat emeli, hanem a külföldnek is forrásul szolgál. Az agy tudós az akadémia Semsey-pályázatára készítette ezen művét, azonban csak a második díjat ítelték oda neki. A nyomda csak élete utolsó heteiben lett készen a nagy munka kiállításával. A tudós egy példányt szánt a közoktatásügyi miniszternek, s a hozzá írt levélben többek közt ezeket mondja:

«1891 tavaszán kezdtem lázas szorgalommal írni és 1893 őszén befejeztem. Régen zaklatott már ez a gondolat, hogy ezen munkámat meg kell csinálni, mintegy adósnak éreztem magam s valóban, mikor az utolsó szakasz utolsó sorát megírtam, kiesett a toll a kezemből s mintha a végzetem azt mondta volna: Elég, leróttál mindent, a mivel hazádnak tartoztál. Eletelem alkonyán egyedüli örömem az, hogy az ifjú nemzedéknek adhattam oly tudományos munkát, melyet eddig nélkülözött, sőt merem mondani, hogy a jövő nemzedék is ebből fog táplálkozni.»

A nagy két kötetből álló mű első része 342 lapon, 99 táblával és 122 rajzzal a legősibb idők, a kő-, réz- és bronz-kor, aztán a történelmi idők kezdetével már egybeeső vas kor s a teljesen történelmi római kor magyarországi emlékeit foglalja magában. A 376 lapra terjedő második kötet két részből áll; az első rész 134 lapon 57 táblával és 76 rajzzal, a népvándorlásokkor germán (III—IV. század) és hunn-avar (IV—VIII. század) s a pogány magyar emlékekre terjeszkedik ki; a 135. lapnál kezdődő második rész, a mely 38 táblával és 80 rajzzal van illusztrálva, műtörténelmi tanulmányokat foglal magában a nevezetesebb Árpád-, Anjou- és Mátýás-kori műemlékekről s a renaissance-kori építészetéről, festészetéről és szobrászatáról. Ára fűzve 16 frt.

Az osztrák-magyar monarchia írásban és képen című nagy hon-és népismerető vállalatból közelebb megjelent 284. füzete *«Magyarország»* V. kötetének a 8. füzeté, mely három közleményt foglal magában, ú. m. *Pozsony város és Pozsony-megye leírásának befejezését Ortoy Tivadartól, Komárom és vidéke ismertetését Takáts Sándortól*, kinek itt be is végződő érdekes dolgozata után *A vágyólygyi megyék ismertetése kezdődik Nyitra-megye leírásával*, melynek szerzője Lovcsányi Gyula. E harmadik közleménynek itt még csak a bevezetésével találkozunk. E változatos tartalom kiválóan érdekessé teszi a füzetet, melynek leírásai a Vág alsó folyása melletti szép és termékeny nagy lapályról a Vág és Nyitra külön-külön régényességű völgyein fölfelé kalauzolja az olvasót. A füzet gazdagon van illusztrálva. Nem kevesebb, mint tizen-négy táj- és néprajzi tárgyú képet találunk benne, melyeket *Dörre Tivadar, Foszty Árpád, Hary Gyula és Pap Henrik festőművészeink* készítették.

A magyar kir. állományomda kiadásában s Révai Testvérek irodalmi intézetének bizománában megjelenő vállalat kéthetenkénti füzetekben adatik ki két-két ívnyi tartalommal, számos rajzzal díszítve és színes borítékban. Egy-egy füzet ára 30 kr. De megrendelhető előfizetés útján is bármely hazai könyvkereskedőnél. Előfizetési ár: *egész évre* (24 füzetre) 7 frt 20 kr.; *félévre* (12 füzetre) 3 frt 60 kr.; *negyedévre* (6 füzetre) 1 frt 80 kr. A már eddig megjelent kötetek egészben is folyvást kaphatók akár fűzve, akár díszes borítékba kötve.

A bolgár néphit. A néprajz barátaira nézve ritka érdekességű könyv jelent meg a fenti cím alatt, melyet *Strausz Adolf* a keleti kereskedelmi

A TATAI KASTÉLYBÓL. — A király szalonja.

Weinwurm tényleg után.

akadémia tanára s a balkáni népek kiváló ismerője írt, még pedig rendkívüli szorgalommal és beható, alapos tanulmányok, közvetlen ismeretek, szemlélődések alapján. Felöleli a terjedelmes munka az egész bolgár néphitét, tudományos feldolgozásban, de úgy, hogy abban nemcsak a szakember, hanem bárki más is, mindvégig valódi érdeklődéssel és élvezettel lapozhat. A bolgár nép itt ismertett meg, meséi, szokásai pedig nemcsak magukban véve lehetnek ránk magyarokra nézve felelőbb érdekesek, hanem főképp azért, mert kétségelentül hitűnk azokból az a rég gyantított tény, hogy a bolgár nép a magyarral, valamikor szoros történelmi kapcsolatban élhetett az ajsai és hazában. Áttör ez a valóság a száltság és keresztényen által az ő mondákra, szokásokra borított sok százados vastag réteget, színezeten is. Az érdekes kötetet a *«Magyar néprajzi társaság»* adta ki s ára 4 forint.

Vízépitészet az 1896. évi ezredéves országos kiállításán, írták Kovács S. Aladár min. osztálytanácsos, *Bogdánfy* Ödön kir. mérnök. Kiadta a kiállítás vízügyi csoportjának rendező bizottsága. A mult évi kiállításán külön nagy pavilonja volt a vízépitészetnek, s magában foglalta azoknak a nevezetes munkálatoknak feltüntetését, melyek a magyarországi vízszabályozásokkal, vízi építéssel összefüggnek. A feladatoknak és tehnikának nevezetes művei ezek, s a nagy csarnok közepén méltán tüntették föl szoborcsoportozatban azokat a férfiakat, kik a Tiszaszabályozást megkezdték. A kiállítás fontos részét írja le egy díszes könyv, a magyar vízműépítés történetével, a kiállítás műszaki ismertetésével, fényképi fölvételekben is bemutatván a pavillon gyűjteményeit.

Gátfalvi arisztokraták, humoros korrajz a robotvilágból; írta *Zámolyi V. Mihály*. Az elmúlt évtizedek régi magyar életét igyekszik fölleveníteni a szerző, hozzávéve még a múltat már-már kivesző fűszerét, a vidámságot. Hogy hiven és találon rajzolná, nem a szerző jóakarata és összegyűjtött anyagan múlik, hanem a biztoságon, mely ezekkel banni képes. Pozsonyban Pelikán Krizsó adta ki a kötetet, s ára 1 frt 20 kr.

Kelemen Katicza és egyéb elbeszélések, írta *Deák Gyula*, ki a 135 oldalra terjedő kötetben hét rövid elbeszéléssel mutatja be szépirodalmi munkásságát. A könyv Sátoralja-Ujhelyen jelent meg s ára 1 frt.

A *«Hugonották»* opera jubileuma. Meyerbeer egyik legnépszerűbb dalművének, a *«Hugonották»*nak kétszázadik előadása ment végbe szeptember 11-ikén az operaszínházban. Az opera 1852. nov. 6-ikán került először a nemzeti színházban, hol 124 előadást ért meg, a többi az operaszínházra esik.

A *«Hugonották»* gyakori előadásának egyik oka határos volta mellett az is, hogy főszerepeit, Valois Margitot, Valentínát és Raoul előszeretettel választják primadonnának és tenoristák. Enekesnőink közül *Kaiser-Ersmné, Lovonicsné-Hollósy Kornélia, Pauliné*, főképp pedig *Bensa Ida* arattak diadalokat az operában, míg a külföldi művésznők közül *Lucca Paulina, Wiltné, Turolla Emma, Bianchi Bianca*. Kétszázadik előadásánál minden esetre sokkal fényesebb előadást is ért már e romantikus opera. Az apródnak (*Abrányiné*) és Nevers grófnak (*Takács*) jutottak a legjobb erők, s *Vasquez* grófnak is Valentina jobb szerepei közül való. *Blätterbauer* Gizella (*Valois Margit*), *Larizza* (Raoul) e dalmű előadásának fénykorát nem idézték vissza. *Ney* fanatikusan Marcelje a jók közé tartozott. A zenekart *Erkel* Sándor kitünően vezette.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az iparművészeti muzeum. A főváros közintézetei közül szembetűnőn válik ki az iparművészeti muzeum palotája az üllői-úton. Majolika kupolája is kimagasló a háztömeg közül, és sárga zománczát tündöklővé teszi a napfény. Kétségtelen, hogy építészeti szempontból a főváros egyik legérdekesebb épülete, mert a magyar stíl alkalmazásának első komoly kísérlete. Az új muzeum, melyhez az iparművészeti iskola is csatlakozik, november elején nyílik meg, de szeptember 21-én már megmutatják a *német császárnak*. A mult év őszén, mint az ezredévi ünnepekre készült alkotást, a király avatta föl az új intézetet. Berendezése és a díszítési munkák azonban még tartanak.

A belső berendezés és a tárgyak elhelyezésén pedig *Radits Jenő* igazgató vezetése alatt egész sereg szakember dolgozik. A felső világítás nagy udvari csarnokban és az emeleti termekben már nagyrészt elhelyezték a muzeumunk ritka becsú gyűjteményeit a 16., 17. és 18-ik századbeli butorokat, a kínait, japán és perzsa gyűjteményeket, a holicsi híres edényeket és az íveg díszműveket. Különösen érdekes az első emeleti magyar terem, melynek melege egy régi templomból való, a teremben pedig mind magyar eredetű tárgyak van-

nak kiállítva. A német császárnak megmutatják mindezeket a gyűjteményeket s magát a palotát, mint a magyar építészeti stílus egyik uttörő alkotását. A német császárt *Wallacs Gyula* közoktatásügyi miniszter és *Radits Jenő* igazgató fogja kalauzolni.

A *Petőfi-társaság* szeptember 12-iki ülésén az elnöklő *Bartók Lajos* megemlékezett az elhunyt Pulszky Ferenczről, a társaság tiszteleti tagjáról, ki annak idején nemcsak első kritikusa volt *Petőfi*-nek, de a társaság kebelében is először tartott felolvasást a lánglelkű költőről. Jelentette ezután, hogy a társaság a segesvári *Petőfi-ünnep*en képviseltette magát. Ezután a felolvasások következtek. *Bodnár Zsigmond* előadta *«A színek törvénye»* című értekezését; *Bartók Lajos* hatással adta elő a *«Szabadság virága»* című új költeményét; utána *Vérsi Arnoldnak* *«Jubileumi ajándék»* című humoriskjét hallgatta meg végig a közönség.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A hercegprimás papi jubileuma. Ötven esztendő előtt Pannonhalmán, az ősi monostorban lépett *Vasary Kolos* a Bencészek rendjébe. Föl-szentelésének ünnepe fordulóját e hó 15-ikén érte meg. A bitoros egyházfejedelem elvonultságban, imában készült a napra. E hó 14-én Pannonhalmára érkezett, de kívánsága szerint semmi fogadtatás és ünnepély nem volt. Lelki gyakorlatok után abban a kápolnában mondott a rendtársak jelenlétében csendes misét, melyben 50 évvel ezelőt első miséjét tartotta. Bencés rendtársainak üdvözlését fogadta ezután, s mindjárt visszatért Budapestre. Üdvözlét azonban nagyon sokan küldtek a népszerű primásnak. *Wallacs Gyula* közoktatásügyi miniszter táviratban üdvözölte; *Győr* városa pedig az egyházközlő mellett a város diszpolgárát is köszöntötte benne.

A gyulafehérvári püspök kolozsvári lakása. Régi óhajta, hogy az erdélyi róm. kath. püspökség székhelye, mely most Gyulafehérváron van, Kolozsváron legyen. Egy püspöki székhely áthelyezése azonban mindig nehézségekkel jár. *Gróf Majláth*, az erdélyi új püspök, egyelőre az ügyet úgy rendezi, hogy Kolozsvárt püspöki lakást tart, s évenként hosszabb időt tölt ott.

Zárda László főherceg emlékére. László főherceg emléket állított meg szeptember 8-ikán, kisasszony napján *Pilis-Csabán*. József főherceg

A TATAI HADGYAKORLATOKRÓL. — Királyunk és kísérete.

ugyanis a pilis-csabi szép kastélyát zárdává alakította át és mellé a bold. Szűz Mária tiszteletere templomot építtetett. A zárdát a tágas beltelekkel együtt örök időkre a hittérítő Lazarista atyáknak ajándékozta és zárdát László főherceg emlékének szentelte.

MI UJSÁG?

* Figyelmeztetés. Az előfizetés könnyebb teljesíthetése végett a «Vasárnapi Ujság» mai száma-hoz postai utalványt mellékel a kiadóhivatal.

A német császár Magyarországon. A tatai hadgyakorlatok szept. 15-én végeztek. Vilmos német császár három napot töltött Komárom megye kies városában, az Esterházy grófok fejedelmi otthonában. Uralkodónk és a császár reggel 7 órakor indultak a hadgyakorlatokra. A délután Vilmos császár vadászattal töltötte el, s e végül a tatai adóhivatalnál a vadászjegyet is megváltotta. Mindenütt, a hol a császár megjelent, a nagy közönség a legnagyobb tisztelettel üdvözölte. Tatán egész nagyvárosi élet pezsgett a király-napok alatt. E hó 12-én, a német császár megérkezése napján az Esterházy nagy angol parkjában játékosan bazárt is rendeztek a komáromi árvizkárosultak javára. Délben, Vilmos császár megérkezése előtt, a király is megjelent, hosszabban időzött ott s a bazárt rendező hölgyek közül többieket megszállással tüntetett ki, a játékosnyelvre 500 frtot ajándékozott. A megyei árvizkárosultak javára ő felsége már előbb 1500 frtnyi segílyt adott. Vilmos császár, ki nem mehetett el a bazárba, ezer forinttal járult a játékosnyelvre.

Szept. 15-én a hadgyakorlatokat elbő befektették, mint várták. Ő felsége megadta a jobb a befektetésre, megköszöntte Vilmos császárnak, hogy eljött a gyakorlatokra. A német császár pedig e szíves szavakért mondott köszönetet ő felségének, dicsőre a csapatok magatartását, s kívánta, hogy még számtalan éven át lássa legfőbb hadurát és kitűnő vezérét. Az uralkodók kettőfél órák ebédelték, aztán bicsút vettek az Esterházy-családtól, köszönetet mondtak a szíves vendéglátásért, Vilmos császár a főhercegekkel és tábornokokkal kezet fogott. Négy órakor I. Ferenc József és II. Vilmos az indóházhoz hajtottak ki. Előbb uralkodónk, utána néhány perccel később saját külön vonatán Vilmos császár utazott el Mohács felé, a hová e hó 16-ikán éjjel után érkeztek. Ott várt a Dunán a «Sophie» gőzhajó, melyen a két uralkodó folytatta útját; Mohács parti hárszort pedig fellobogózták. Az udvari vonatok megérkezése előtt neki eréd az eső, de nem zavarta az egybegyűlt közönséget. Baranya megye tisztkarával b. Fejérvári főispán jelent meg. Hajnali 3 órakor érkezett a király vonata, vele jött Frigyes herceg is, a házigazda. Tizenöt perccel múlva a német császár vonata is megjött. Az uralkodók, kik már vadászruhában voltak öltözve, átsiettek a gőzhajóra, mely a vadászhelyre vitte a felségeket. A vadászatok e hó 18-ikáig tartanak. Ekkor uralkodónk Budapestre utazik, másnap követi a német császár, ki szept. 20-ikán délelőtt 10 órakor érkezik a magyar fővárosba, hol nagy fényvel, ünnepélyesen fogadják.

A román király Budapesten. A német császár látogatása után pár nap múlva másik fejedelmi

vendége is lesz Budapestnek, Károly román király, ki szeptember 27-ikén érkezik, s itt viszonzozza királyunk bukaresti látogatását.

III. Béla király és neje földi maradványai. A jövő esztendőben helyezik el a budavári Mátyás-templomban III. Béla és neje csontajait; addig az anthropologiai múzeumban maradnak őrizet alatt. Az eltemetést ő felsége a király legmagasabb elhatározása értelmében a miniszterelnökség fogja rendezni. Wallacis Gyula kultuszminiszter a sírhely s az azzal kapcsolatos műemlék tervének elkészítését az orsz. műemlékek bizottságára s az ezzel e célból egyesült Mátyás-templom építőbizottságra bízta, a kikhez a miniszterelnökség részéről Barkassy Géza miniszteri tanácsos küldetett ki. A királyi maradványokat a Mátyás-templom egyik oldalkápolnájában helyezik el, a hol erre a célra két monumentális márvány-sarkophagot állítanak s maga a kápolna is művészi átalakításon megy át.

Széchenyi szobra Nagy-Czenken. Gr. Széchenyi Istvánnak szülőhelyében is van már szobra Sopron városában. Most a család féskében, Nagy-Czenken, a hol a legnagyobb magyar hamvai nyugosznak, szintén díszes ércszobor hirdeti emlékeztétét. A nagy-czenki szobor felavatási ünnep szeptember 12-ikén ment végbe s tömegesen vettek részt azon a megyebeli és fővárosi küldöttségek.

Az ünnep délelőtt 10 órakor misével kezdődött, melynek végeztével kivonultak a szobor elé. A sopronmezei dalkör élénkelte a Hymnust, azután dr. Baan Endre sopronmezei alispán, majd dr. Balics Lajos plébános beszélt. Eközben a szobor készítője, Strobl Alajos leleplezte az emléket. A közönség eljénzett s a szobrot a koszorú özönével árasztották el az egyesületek és testületek képviselői. Strobl szobra álló helyzetben ábrázolja Széchenyit, a mint baljában kardot tart s jobbajával mérészen előre mutat. A szónoklatok után Kántor Aladár közlegyező, a szoborbizottság elnöke hivatalosan átadta az emléket Nagy-Czenk község főbirájának, Bene Imrénnek. Majd fölolvasta Bánffy Dező báró miniszterelnök levelét, melyben sajnálattal tudatja, hogy személyesen részt nem vehet az ünnepen. A szoborra koszorút küldöttek: az Akadémia, a Nemzeti Múzeum, a Nemzeti Kaszinó, a Szent István-társulat, Sopron megye, Sopron városa, Széchenyi István volt uradalmi tisztjei és mások. Az ünnepen részt vett az egész Széchenyi-család. Délben Széchenyi Béla gróf kastélyában fényes lakomát adott. Délután négy órakor nép-ünnep volt, este a várost kivilágították.

Kirándulás Boszniába. A boszniai tudományos és művészeti expedíció, a melyet az «Osztrák-Magyar monarchia irásban és képben» című népművei mű Boszniáról szóló köteté ügyében Thälöczy Lajos udvari tanácsos szerveztet és vezet, szeptember 1-én kelt utra Budapestről s 26 órai út után érkezett Boszniába, a hol első állomásuk Banjaluka volt. Innen postakocsikon utaztak tovább a Verbász vadregényes völgyében, óriási szikla-uton Jajczába, a melynek régi vára a Hunyadiak korában fontos szerepet játszott, mint a

kereszténység védőbástyája. A társaságot kitűnő szíveséggel fogadták.

Hörman Konstantin udvari tanácsos, a szerezói múzeum igazgatója, a ki a jajczai utra elébök jött s Jakubovszky járási főnök népünnepe rendezte tiszteletükre a Jajczán tul levő tő melletti faluban, Jajczában. A festőknek és etnografusoknak alkalmuk nyílt itt a vidék népét együtt látni, jellemző öltözeteikben, hangszereikkel. A festői csoportról Roskovics, Hary, Révész, Paur, Turay, Vágó sokat festettek és fényképeztek. Innen magyar, osztrák és boszniai zászlókkal diszitett lakókban mentek vissza Jajczába, hol este újabb meglepetés várt rájuk; a Pliva vizesését, a mely nagyszerű látványt nyújt, bengáli fényvel világították meg, a melyhez a társaság fáklyák mellett vonult ki rengeteg néptömeg kíséretében. Takáts Sándor kegyesrendi tanár a ferenczrendiek levéltárában kutatott föl több érdekes levéltári és könyvészeti adatot. Hörmann tanácsos és Pojman Gyula igazgató haluzólása mellett megnézték a vár alatt levő ó-keresztény katakombákat is. A társaság tagjai Jajczából Bugojno-ig vasuton folytatták útjukat. Itt Rukavina Mihály travniki kerületi főnök fogadta őket s postakocsikon a Maklen-hegy ormára vezette, a hol díszes sátorban ebéd várt a társaságot. Rukavina Magyarországot köszöntötte föl, mire Thälöczy választott s Pastiner Gyula Kállay miniszterre emelte poharát, Révész pedig Rukavinára s a jelen volt bosnyák bégekre. Innen a kirándulók a Rána és a Narenta völgyébe utaztak, hol Vágó és Hodinka lefényképeztek a legszebb pontokat. Este Jablonicán időztek, hol nyílt tereb tábori tűz mellett Turay Gyula főzött a társaságot török vacsorára, melyen Mehmed bég szölet először, felköszöntve a magyar bosnyák testvérséget; Thälöczy és Rakosi Viktor Mehmed béget éltették. Réthi László verset mondott, a magyar és a török rokonságról. Riza bég, a házigazda fia, a magyar nemzetet éltette, bosnyák költeményben, a melyet ő írt. Folyó hó 10-én kirándultak a Boszna-forrásához s este Kállay Bénié, született Bethlen Vilma grófnő hívta meg a társaságot Hildszébe ebédre. A társaság 15-ig maradt együtt; ekkor egyszerre Moszta vidékére utazott, más része pedig hazatért.

Házasság. Csathó Imre szeptember 28-án vezeti oltárhoz az egyetemi templomban Kéty Aranka kisasszonyt, dr. Kéty Károly egyetemi tanár és neje, született Seigliéthy Anna leányát, Szigligeti Ede unokáját.

Új magyar nemes. A király Wodjáneer Fülöp udvari könyvkereskedőnek és törvényes utódainak a könyvkiadás és a nyomdaipar terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességét díjazatosan adományozta. Wodjáneer Fülöp már a szabadságharc ideje alatt nyomdászkodott s egyike volt azoknak, a kik akkor a legnagyobb fontosságú kiáltványok előállításában közreműködtek. A magyar pénzeket nyomó gép szétszedett darabjait ő dobatta a Marosba. Kossuth Lajosra a nagy idők alatt többször érintkezett. A forradalom lezajlása után a fővárosban nyitott nyomdát, majd átvette a Lampel-féle könyvkereskedést is.

Magyar történelmi emlékek Oroszországban. Az országos képtár tisztviselője, dr. Nyári Sándor a

A TATAI HADGYAKORLATOKRÓL. — As uralkodók és kíséretük megérkezése a gyakorlatok színhelyére.

nyáron hosszabb utazást tett Oroszországban, s a Csenstochovában levő Pálos-kolostorban magyar történelmi emlékeket és műkincseket talált.

Ott van Báthory István lengyel király aranyozott ezüst feszülete s az a pompás kazula, melyet Hedvig királyné sajátkezűleg készített a Pálosok részére. A templom bejárójánál Nyári két életnagyságú arcképet látott és pedig Szt. Istvánét és Szt. Lászlóét, míg a folyosók arcképei közt van Salamon magyar király, boldog Lőrinc és Oszéb, Martinovics György, Dénes erdélyi püspök, Tamás atya, a mint Mátyás királynak győzelmét és halálát napját jövendöli, Péter nyitrai püspök, Báthory László püspök, Bertalan pécsi püspök, István szeremi püspök, Zokoly és Szt. Gellért csanádi püspök, Dénes kalocsai érsek, Domokos nyitrai püspök, Mihály, Agoston és Farkas zágrábi püspökök arcképei. Ezek a képek mind olajfestésűek, vízszóra festve. A legérdekesebb azonban az az öt képből álló freskó a kolostor előcsarnokában, mely Martinuzzi György életére vonatkozik. Az első kép Pálos rendtársai körében mutatja őt, a második püspökké szentelik Izabella királyné jelenlétében, a harmadikon a pápa kardinálissá avatja Károly császárt és a bibornokok jelenlétében, a negyedik meggyilkolják, az ötödiken az oltár előtt koporsójában fekszik.

* A legdrágább épület jelenleg az Albanyban létesített nagyserű kapitolium, melynek építése 45 millió forintba került.

* Az elhullott lovakat sokkal jobban tudják felhasználni, mint közönségesen gondolják. A kemény és fehér czombesontokból késeket és evőeszközöket faragnak, a farkból és sörényből készítenek a lószőrszöveteket, a bordákból és fejből kitűnő sötét festő színt, az elegéssből ammoniakát, a borból a kordován bőrt, mely különösen vadászszimákra alkalmas. A lopátkából olajat csinálnak, részben pedig fűsüket és fogpiszkálókat.

* A homoki bolha (Sacrosylla penetrans) a legnagyobb veszedelme az afrikai utazóknak, mivel az ember testén veszedelmes daganatokat idéz elő s rendszeren óriási mennyiségben fordul elő, hogy ki nem kerülhet. Igen érdekes, hogy ez az állat nem afrikai eredetű, sőt aránylag csak mostanában 1872-ben került először a genai partokra egy Rio de Janeiroból jövő hajóval, de oly gyorsan elterjedt Afrika minden részében, hogy Stanley 1875-ben már 200 félmérfőldre a tengertől látta s a legújabb hírek szerint már a Fokföldön, s Kelet-Afrikának partjain is találhatók.

* Hat milliárd rózsát természetnek még ma is Bulgáriában Kazanlik környékén a rózsaoaj készítése végett. Ez jelenleg is a legnagyobb termőhelye tekintetben. Újabbán Lipse mellett létesítettek rózsaoaj gyárat, mely gyár körül nagy kiterjedésű területen tenyésztenek keleti fajú rózsákat.

* A hazi állatok közül van a földön 500 millió juh, 300 szarvasmarha, 100 disznó és csak 60 millió ló.

HALÁLOZÁSOK.

PULSZKY FERENCZ halála alkalmából a család nagyon sok részvényt nyilatkozott kapott. Tatáról a király részéről Pulszky Agosthoz a következő távirat érkezett: «Ő császári és apostoli királyi felsége őszinte részvétét nyilvánítja Méltóságodnak atyja elhunyt alkalmából. Legfelsőbb parancsa

König udvari tanácsos.» A temetés szeptember 11-ikén ment végbe a nemzeti múzeum épületéből. A közélet kiválóságai gyűltek össze a végtiszteségre. Ott voltak: Perczel, Wallacis, Darányi, Josipovich miniszterek, Plósz Sándor, nemeskéri Kiss Pál és Széll Ignác államtitkárok, Eötvös Lóránd báró az akadémia elnöke, Gyulai Pál, Zichy Antal, Fabinyi Teofil főrendiházi tagok, Tarr tábornok, Szily Kálmán, Heinrich Gusztáv, Wartha Vince, König Gyula, Boncz Ödön miniszteri tanácsosok, Láng Lajos a képviselőház alelnöke, Falk Miksa, Festetics Andor gróf, Herman Ottó; továbbá Hőgyes Endre, Csiky Kálmán, Bodola Lajos, Czigler Gy., Czobor Béla, Tauffer Vilmos egyetemi és műegyetemi tanárok, Szinyei József, Beniczúr Gyula, ezenkívül számos képviselő, író és művész. Testületileg jelent meg a múzeum tisztikara Szalay Imre miniszteri tanácsos vezetése mellett, az országos régészeti és embertani társulat Forster Gyula miniszteri tanácsos vezetése mellett, a Magyar történelmi társulat, élén Teleki Géza gróf elnökkel, az Országos Múzeum és könyvtárbizottság, az Eötvös kollegium, az Országos Képzőművészeti Tanács és számos társulat. A múzeum gyászleplel borított első udvarán emelt, koszorúk alatt roskadozó ravatalra négy órák hozták ki a díszes ércokporsót. Horváth Sándor ev. lelkész megáldotta a halottat, azután megható beszéddel búcsúzott el tőle, melytől egy nyolcvanöt éves élet feledhetetlen emlékeit. Utána Szalay Imre igazgató a Nemzeti múzeum, Szily Kálmán, az Akadémia nevében búcsúzott el a halottól. Ezután megindult a halotti menet a kerepesi-úti temetőbe. A merre a menet haladt, mindenütt nagy sokaság várta s ki is kísérte egész a temetőbe. A menetet a családi sirbort előtt állott meg, s a lelkipásztor rövid imája után örök nyugalomra helyezték a halottat.

VOLF GRÖNYÖR, a jeles filológus szeptember 15-ikén temették el nagy részvét mellett, különösen írók, tudósok, tanárok jelenek meg nagy számmal, ugyszintán tanítványai. A gyászszertartást Kanovich apátplebános végezte s a halottat dr. Négycsényi László a tud. akadémia nevében megható beszédben búcsúztatta el, a mely után a koporsót a kerepesi-úti temetőben adták át az örök enyészetnek.

BUDAVÁRY JÓZSEF, kegyestanítórendi áldozópap, aranyművész, tiszteletbeli kormánytanácsos, házfőnök, nyug. gimnáziumi igazgató-tanár, 84 éves korában meghalt Trencsénben. Kiváló és ismert tagja volt a piarista rendnek. Liptómezőn Rózsahegyen született. Családi neve Kricska, később Kricskaynak nevezte magát. 1840-ben szentlélek pappá. Miután ötven évig a rend több gimnáziumában tanított, nyugalomba vonult. Számos latin ódát és ünnepi beszédet írt s latin nyelvtanát évekig használták az ország sok középiskolájában.

GR. PÁLEFFY MÓRICZ lovassági tábornok halálát jelentik szeptember 15-éről Bécsből. Egyik nagyon szembetűnő és rokonszenv nélküli alakja az elhunyt azoknak a szomorú időknél, mikor a magyar nemzet a trónját viszály választotta el. Helytartója volt 1861-65-ben Magyarországnak, tehát már abban az időben, mikor az abszolút hatalom porladozott, de Pálffy Móricz e hatalmat egész keméltetéséggel bírta. Egész élete és pályája távol esik a magyarság minden hazaifas törekvéséről, noha akkor élt, mikor a jók a haza mellett egyesültek. Megesotodott katona volt és maradt. Nagy kort, 85 évet élt, de már régen nem is emlegették, habár el sem felejtették. Mint serdülő ifjú lépett az osztrák hadseregbe, de politikai szereplés is várt rá. 1847-ben Pozsony megye adminisztrátorává nevez-

ték ki. Mikor 1848-ban Lambergert leszárták, ő volt, ki a példás megfosztást követelte legjobban, s egész életét följajánlotta, hogy Magyarországot megfékezni segítsen. Windischgrätz mellé osztották be, majd Haynau hadsegéde lett. A mit Windischgrätz oldalán akkor mondott, mikor Ivánka Imrét küldte Windischgrätzhez Kossuth, hogy t. i. «megszűnt magyar lenni», igazolta. Sok kitüntetésben részesült, s a föltétlen bizalom jele, hogy 1861-ben Magyarország kormányzójává neveztek ki. Mikor 1865-ben ez állásától fölmentették, a Lipót-rend nagy keresztjét kapta. Egy ideig a brünni főparancsnoksághoz osztott be s 1867-ben rendelkezési állapotha helyzetet. A főrendiházban a polgári házasság és a főrendiházi reform tárgyalásai alkalmával kezdett szerepet játszani, maga is több ízben felszólt. 1861 óta a 15. sz. huszárezred tulajdonosa.

Elhunytak még a közelebbi napokban: FEKETE JÓZSEF, atányi ref. lelkész, az alsó-borsodi ref. egyházmegye tanácsbírája, jó tollu író, 50 éves korában. — HRABOVSKY LAJOS, fiatal hirlapíró, az aradi «Alföld» segédszerkesztője, 23 éves, Aradon. — MATÓK BÉLA, fővárosi ügyvéd, régi honvédszázados, Hódmező-Vásárhely volt tiszti ügyésze, ki számos zeneművet és népdalt írt, s irodalmilag is működött, 68 éves korában, Budapesten. — BIZÁKY PUKY MÁRTON, 1848—49-iki főhadnagy, kiterjedt család tagja, 75 éves, Irán. — ANDRÉ FRIGYES, volt 1848—49-iki honvédhadnagy és nyug. magyar kir. kataszteri igazgató, Tarsasán. — HALMY JÁNOS, régi honvéd, a honvédenház lakója, Budapesten. — BITAI KÁROLY, 1848—49-iki honvéd, 76 éves korában, Bonczhidán. — BÁRÓ US DÁVID, nyug. ezredes, a régi román grancisár iskolák főfelügyelője, ki 1848—49-ben végig küzdötte az erdélyi hadjáratot mint osztrák katona, 82 éves korában, a fogarasmegyei Marginenben. — JERKELFALUSSY KÁLMÁN, nyug. telegkönyvezető, életének 78-ik évében. — TRSZYENSKY JÁNOS, földbírtokos, az ostfi-aszonyfai ev. gyülekezet felügyelője, 61 éves korában, Ostfi-Asszonyfán. — LESNIEVITZ LÁSZLÓ, pénzügyi segédtitkár, 55 éves, Lőcsén. — POROSZLAY ZSIGMOND, földbírtokos, 70 éves, Tótiában.

ÖZV. APPONYI GYULÁNÉ, született Sztáray Zsófia grófnő, gr. Apponyi Lajos magyarországi udvarnaggy édes anyja, 75 éves korában, a nagy-apponyi kastélyban. — NAGY JÁNOSNÉ, szül. Kis Orbán Sára, ügyvéd és takarékpénztári igazgató neje, köztisztviselőben élt matróna, 84 éves korában, Nagy-Kállóban. — ÖZVEGY LAKY ANTALNÉ, szül. jödi Görzö Kamilla, 65 éves, Felső-Eőrbén. — MERGL KÁROLYNÉ, szül. Weinstabl Erzsébet, Mergl Károly kir. tanácsos, polgármester özvegye, 58 éves, Pozsonyban. — BODOSI LAJOSNÉ, szül. Csajkowsky Kornélia, 40 éves, Kis-Barcsán. — ÖZV. REITTER NÁNDORNÉ, szül. Mihályovits Aurélie, 59 éves, Zomborban. — HARRICH JOACHIMNÉ, szül. Novotni Paula, 55 éves korában, Győrött. — JESZENSZKY SÁNDORNÉ, szül. Hlovay Hermína, Mátészalkán.

Szerkesztői mondanivalók.

Szerelem. Vártam sokszor. Az előbbiben nem kevés költői szépség van; csak az a kár, hogy második fele kissé zavaros. Az utóbbi még kevesebbet ér.

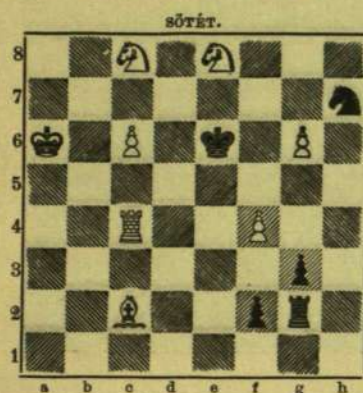
Harminez év. Van benne hangulat, melegség. Szerzőnek kár volna felhagyni a versírással; mert ez a kísérlet, ha nem tti is meg a magasabb irodalmi mértéket, elég biztató.

Poéta vagyok. Bolygás közben. Főn a palotában. Születésnapra. Utolsó akordok. Részint tárgynál fogva, részint a kidolgozás miatt egyik sem illik egészen lapunkba, bár valamennyi elárulja a gyakor-

lött író. Talán a prózai dolgozatok közül inkább tudnánk választani.

SAKKJÁTÉK.

2026. számú feladvány Slater G. J.-től. (I. díjat nyert feladvány.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2015. sz. feladvány megfejtése. Ros J.-től.

- 1. Kf3-e2 ... b6-b5 (a)
2. Hd2-f1 ... Kd5-c4
3. Vg6-e6 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. - Andorfi S. - Kovács J. - Sárospatakon: Gérecz Károly. - Ósomonán: Németh Péter. - Grebenben: Kovács Ferencz. - Zétrchen: Ronga Károly. - Sarkadon: Nuszbek Sándor. - A pesti sakk-bör.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 36-ik számában közölt képtalány megfejtése: Bor mellett hamar kiderül az igazság.

Heti naptár, szeptember hó.

Table with columns for Day, Catholic calendar, and Greek calendar. Includes dates for 19th to 25th of September.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Hogyan lehet takarékoskodni?

A kérdés régi, a megoldás új! Nem szükséges hozzá egyéb, mint hogy követeljen mindenütt, a hol készpénzzel fizet, visszatérítési szelvényeket, melyeket a kereskedők készpénzengedmény (Cassa-Sconto) fejében ingyen adnak vevőiknek.

Általános Visszatérítési Pénztár Részvénytársaság IV. kerület, Kossuth Lajos-utca 19.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik - fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként - sima, csikos kocsakózt, mintázott, damaszott stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7060

Czimbalmok a legjobb hangal és szerkesztett a legújanságban kapható Jegeni Géza, czimbalmkészítő. Budapest, Mefelejts-utca 43.

„EGYETÉRTÉS” POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1897. Kossuth Ferencz, felelős szerkesztő, XXXI. évfolyam. főszerkesztő.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmaradó, új előzetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelő rangú napilapja állandóan fenntartani, hogy ez utón ne csak régi előzetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradóan meg is szaporítsa.

Egész évre ... 20 frt -
Fél évre ... 10 -
Negyed évre ... 5 -
Egy óra ... 1 : 80

A 'Franklin-Társulat' kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

A besorozott.

História 1850-ből. Irta Vadnai Károly. Kiadja a Kisfaludy-társaság. Ára füzve 80 kr. Vászonnkötésben 1 frt 20.

Vese, húgyhólyag, húgydara és közsvény-ban talmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek haratos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a Lithion-forrás
Salvator
Kütnő sikerrel rendelve lesz.
Húgyhajtó hatású!
Kellemes ízű! Könnyen emészthető!
Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

Legjobb és leghirvevesebb pipere hölgypor: a La
Különleges Rizsapor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS - 8, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Karinthiai Római forrás
legtisztább, szénsavdús, alpesi savanyúvíz, kitűnő hatású mindenféle betegségnél
legbizalmasabb asztali víz.
7277 gyarországi főraktár:
KOLLER TESTVÉREK gyógytára
a 'Nagy Kristóf'-hoz Bpest, Kristóf-tér.

Levélbéllyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV.. Régi posta-u. 5
Alapított 1876. 7240
Veszek! Eladok! Cserélek!

Dr. Hógyes korszakos találmánya
Asbest-talpbélés
Nincs borkeményítés!
Nincs lábzsadás!
Nincs meghülés!
Nincs semmiféle lábbaj!
Követeljük az Asbest-talpbélést cipészeinktől.
Felnőtteknek 35-46 számig frt 1.-
Gyermeknek 20-34 -50 csak utánvét mellett.
Dr. Hógyes találmányát szabadalom védi minden országban. - Bővebb felvilágosítást készséggel adunk.

„Az Első magyar asbestáru-gyár”
Budapest, VI., Sziv-utca 18.
Kapható kicsiben VÁRADI BELA urnál IV. ker., Kishid-utca 9. szám. 7325

CHOCOLAT MENIER
A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo.
Kapható minden fűszer-és csemege-kereskedésben és cukrászdában. 7257

dr. SPITZER-féle
arcztisztító kenőcs
dr. SPITZER-féle
bőrszépítő szappan
Egy nagy tégely arczenőcs ára 80 kr., kisebb 50 kr., szappan 50 kr. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajcsovic által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcsovic a készítő arczépe látható.
Budapest, Király-utca 12. sz. Török J. gyógyosztára.

Szépség és egészség.
Kerünk fényvalóját az idegesség
és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Es ellen pedig legbiztosabban hat a vasas chinabor
1 füveg 1 frt 20 kr, 5 füveg franco küldve 6 frt.
Sherryvel van készítve és minden hasonnevű készítmények között a legjobbnak hírsaaljat és vast tartalmazza.
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyoszerész Aradon.
Kapható Budapest: 7244
Török József gyógyos. urnál és minden magyarors. gyógyosztárban.

Lóárverés!

Folyó év október hó 5, 6, 7 és 8-án alul-írott katonai hatóság által Budapestben, az Uj-épület laktanya nagy udvarában körülbelül 500 kisorolt ló fog azonnali készpénz fizetés mellett árverés útján eladatni.

Az árverés mindenkor reggeli 1/2 órákor veendi kezdetét.

A III. rendfokozat és a vételár magassága után levonandó bélyegilletéket a vásárló a vásárlási összeg befizetése mellett tartozik fe-dezni.

A cs. és kir. 4. számú vonat osztály parancsnoksága.

Utánnnyomás nem díjaztatik. 7320

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár folyó évi szeptember 23-án délután 4 órákor központi osztályában (V., Dorottya-utca 4. sz. a. saját épületében) rendkívüli közgyűlést tart, melyhez a t. cz. részvényesek az alapszabályok 13. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívattak.

TÁRGYSOROZAT:
1. Az intézeti alaptőke szaporítása.
2. Az alapszabályok 4. §-ának módosítása.
Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óraüzlete.
Alapított 1847
Bausweller János
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS
KWIZDA-féle Restitutionsfluid
KWIZDA-féle Korneburgi marha-táppor
Kwizda-féle Szab. szárszalagvédő gummiból.
Kapható minden fűszer-és csemege-kereskedésben és cukrászdában. 7257

Magy.kir.szabad. Osztálysorsjáték.

Az Első magy. kir. szabad. osztálysorsjáték sorsjegyei kaphatók:
A Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson részvénytársaság váltóüzletében
Budapest VI. ker., Andrássy-út 5. szám.

VASÁRNAPI UJSÁG

39. SZÁM. 1897. BUDAPEST, SZEPTEMBER 26. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft. félévre — 4. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

VILMOS CSÁSZÁR MAGYARORSZÁGON.

TÖRTÉNETI jelentőségűvé vált II. Vilmos német császár magyarországi látogatása. Az első hatalmas fejedelem, kit uralkodónk, mint magyar király fogadott az ország fővárosában. Itt pedig a nagy német birodalom császára az egész nemzetet magával ragadó beszédben ünnepelte a magyarság — Árpád fia — dicső történelmét, nemzeti erényét, feláldozó hűségét, kulturális hivatását, s lángoló hévvel köszöntötte a mi jószágos királyunkat a minden magyar ajkáról utolsó lehelletig hangzó kívánsággal: *Éljen a király!* Rágalmakat czáfolt meg ez a beszéd, s a mi igazságunkat hirdette, ékesen és hatalmasan. Büszke örömmel, megnyugvással hallotta az egész nemzet, s Vilmos császár nevét beigtatta történelme egyik fényes lapjára.

A német császár, mint Ausztria-Magyarország szövetségese, most másodizben jött magyar földre a hadgyakorlatok megszemlélésére. De ezúttal hosszabb időt szentelt a látogatásnak, mely hogy kiválólag Magyarországot illette, arról a császárnak az utolsó órában mondott világra szóló beszéde tett biznyságot. Tatán megfigyelte a szövetséges hadsereget. A bélyei vadászaton királyunk társaságában a személyes barátság bizalmasságát növelte. Budapesten a magyar közművelődés intézetei

Fügyes főherceg. II. Vilmos császár. Gróf Hahnke. Gróf Paar. Izabella főhercegnő. Gróf Wolksteinen. Chotek grófnő. Ferencz József király. Strélsky főkap. II. VILMOS CSÁSZÁR ÉS FERENCZ JÓZSEF KIRÁLY BÉLTYÉN. — Strélsky főkap.

Legzeleszerűbb sánfa kapható

FÖLDVÁRY IMRE

férfi divat és fehérenemű páreja
raktárában.
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7301
Férfi cipők, Jäger-cipők, vadász és sport-cipők és választékban kaphatók.
Árjegyzék bérmentve.

Ujdonságok selyemkelmékben

ugymint fehér, fekete és mindenféle más színben gyári árakon, a világosság és tartósságért jól jótállás mellett, méterenkint 35 krtól 12 frig portó és vámmentesen házhoz szállítanak. Magánosok számára a legjobb, közvetlen megrendelési forrás. Ezer meg ezer előismerő irat. Mintak franko. Svájcba levélportó kérésre.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA

0951 selyemkeme gyárak szövetségese Zürich.
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

ŐS BUDAVÁRA.

Uj szeptemberi műsor:

Külön belépő díj nélkül, a nyílt színpadon.

Carmencitta, spanyol táncosnő. Brothers Avelo, komikus némajáték. Brothers Forrest, zenebohócok. Kelly W., jongleur. The 3 Wards, akrobata-csoport. Jackley Koston, majomtáncos. Robert angol táncz- és dalszóport. Geer Lőrincz, erőművész. Hilaris & Tordant, francia excentrikernek. The Quavers bohócok. Magyar daltársulat. Pontban 1/49-kor a Meesetben fellépte a világhírt Haulon légtornászok (a légkirályai). 5 zenekar, fényes díszvilágítás.

Belépő díj: esti 6 óráig 20 kr, azontul 30 kr. Ünnepegy alkalmával este 6-ig 40 kr, azontul 50 kr. A földalatti vasút éjjel 1 óráig közlekedik.

Magasabb nőnevelő-intézet.

A Horváth-féle nőgymnáziumban,

valamint a hozzácsatolt elemi és ipariskolában mult hó 19-én kezdődtek a beiratások az intézet helyiségében. 6874

József-körut 19. szám.

Tessék kísérletet tenni

és meg fog győződni, hogy patkányok és pocogerek kiirtására minden körülmények közt legbiztosabb a **László József gyógyszerész által feltalált**

patkány pusztító-szer.

Bámulatos hatását és biztos sikerét ezer elismerő nyilatkozat bizonyítja.

Ára 1 doboznak 1 ft, 6 doboznak 5 ft használati utastással. — Kapható:

LÁSZLÓ JÓZSEF

gyógyszerésznél
Maros-Ujvár (Erdély), 7391
Budapesti főraktár: Egger-féle gyógyszerész a Nádorhoz.

«Megváltó» gyógyszerész Puj, Erdély Hunyad megye.

Ha szereti gyermekét, használja a kitűnőnek elismert **Kárpáti** **egészségi gyermek-lápkvét.**

Kapható a legtöbb gyógyszerészben s minden nagyobb kereskedésben.

1 doboz ára 20 krajczár.

Budapesti főraktár: 7390
EGGER-féle gyógyszerész a Nádorhoz.

CZERNY-féle TANNINGENE

a legjobb, kipróbáltan ártalmatlan **hajfestőszer**

haj- és szakál- valamint szemöldökfestésre, melyek a legegyszerűbb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes szöke, barna vagy fekete természetes színt, a melylyel megőszülés előtt bírtak a mely sem szappannal való mosásnál, sem a gőzfürdőben meg nem fakul. Ára 2 ft 50 kr.

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható

Anton J. Czerny ezégnél, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 (saját házában).

Szátküldés postai utánvétellel. Prospektus ingyen és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszerésztárakban és illatszertületekben. 6967

Vezérképviselőség és magyarországi főraktár: Budapest **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésztárában.

A legszebb

élő virágokat, esküvői és egyéb csokrokat, alkalmi kosárokat, dísznövényeket és virágokat legutányosabban szállít

REINISCH TESTVÉREK

kereskedelmi kertészete, VII. kerület, Gizella-ut 33. szám.

VIRÁGCSARNOKA

Deák-tér, a földalatti villamos vasút kioszkjában.

Vidéki megrendelések postafordultával a leg gondosabban eszközöltetnek. 7252

PALAIS ROYAL

a fő- és székváros legnagyobb áruháza

ORLAI SÁNDOR, perzsa császári, spanyol királyi udvari szállító

BUDAPEST, KORONAHERCZEG-UTCZA 8. HARIS-BAZÁR.

Gyémántutánzatú ékszerek, valódi arany és ezüsfoglalathban fülbevalók, gyűrűk, melltiük, gyöngyök stb. tizévi jótállás mellett.

Chinai ezüstárak 30 évi jótállás mellett.

Finom bórdiszmű árak, u. m. szivar- és levéltárczák czimerrel vagy monogrammal stb. stb. czélszerű nászajándékok.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 7393

Már régi idő óta a **nyirfa** leve mindenütt mint **szépitő szer** használatban van és a modern vegyészeti hatalmas haladása és az ebből származó számtalan cosmetics készítmények sem voltak képesek a bevált **nyirfafolyadékot** elnyomni; a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy **valódi, a természet által nyújtott szépitő-szerrel** van szó. 8889

Dr. Lengiel Frigyes-féle nyirfabalzsam,

ajánlva Dr. med. Raspi tanár által a bécsi egyetemen procurator és **Pyelno** tanár által Londonban kizárólag **tiszt. nyirfafolyadék** áll, mely csak egy saját, 30 év óta gyakorolt vegyi átalakítás folytán vált használhatóvá. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső hámszövet lassankint lehántja és ez által az **alsó tisztított D.** fiatal színben és edességben jó napvilágra, megújított mindennemű **hűtőet, nyári szeplőt, vörös foltokat, aryahegyeket, stb., stb.,** simítja a ráncos bőrt és a himlőhelyeket lassankint teljesen és az arcbőrnek úde egészséges szint kölesimőz. Egy korsó ára használati utastással együtt **1.50.** — Figyeljünk a névre Dr. Lengiel Frigyes. Főraktár Budapesten: **Török József** gyógyszerésztárában király-utca 12. szám.

Minden nő, ki eleganciára és csinre valamit ad, ruha-aljának beszegésére kizárólag **«Ideal» szabadalmazott bársony sujtást használ.** Kapható a monarchia minden szabó-kellék-üzletében. 7308

Párisban aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

Iren crem. Teljesen ártalmatlan s a legjobb szépitő szer, mely az arcbőrnek bársony finomságot és üdeséget kölcsönöz, pár nap alatt elhárít mindenféle bőrkilyést u. m. bőrkilyét, májfolyót, szeplőt, pattanást stb. az ajkak természetes üdeségének fenntartására különösen ajánlható; azonnal fejeztődik s így nappal is használható. Ára: Kis tégelynek 50 kr. — Nagy tégelynek 1 ft.

Iren arczpor. A legjobb «Arcpor» az arcbőrnek frisseséget, szűpséget és a legfinomabb fehér színt kölcsönzi, azt simán és szárazon tartja. Háromféle színben kapható, u. m.: fehér, róme- és rózsaszinben. Egy doboz ára 50 kr.

Iren szappan. Illatos növényekből készült legfinomabb piperezappan. Kifőnően tisztít és élénkíti a bőrt. Egy darab ára 40 kr.

Iren szárviz. Üdítőleg hat a fohusra s megelözi a fogakat meggyűléstől eredő s mas fájdalom ellen. Egy üveg ára 35 kr.

Iren fogpor. A legjobb és legártalmatlanabb fogtisztító szer, mindennapi használat után a fogak opát maradnak és vakító fehérék lesznek. Egy doboz ára 50 kr.

Iren haj- és szakálnövesztő. Legjobb és legbiztosabb szer a haj- és szakálnövesztésére. Egy adag 2 ft.

Kapható egyedüli készítőnél:

HEISZLER FERENCZ

gyógyszerésznél ZENTÁN. 7304 Alapított 1820.

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkittünőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és szírmentes készítmény a 7163

Margit Crème.

Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfolyót, pattanást, bőrkilyét (mit esser) és minden más bőrbaj. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is úde bájós arcszínt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.

Margit hölgyor 60 kr., 3 színben. **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép** (Zahn-pasta) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerésztára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: **Török József** gyógyszerésztára, Budapesten Király-utca 12.

PARFÜMERIE LOHSE

Edelveilchen

a legpompásabb ibolyaillat, hasonló a frissen leszakasztott ibolyához: **illatszert — szappan — arczpor — pipere-viz** 7068 **brillantine — illatpárnák.**

Gustav Lohse, BERLIN W.

45/46 Jägerstrasse 45/46 **kir. udvari szállító.**

Kapható valamennyi illatszert, díszműár, gyógyfűszerészet- és gyógyszerésztárban, valamint minden fodrászüzletben Ausztria-Magyarországon.

Fosztó társaság körkép palotájában Városliget 7173

Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem

óriási körkép. Látható reggel 9 órától esti 8 óráig.

As esti órákban villanyvilágításnál.

Belépő díj 50 kr. Gyermekek 30 krajczár.

